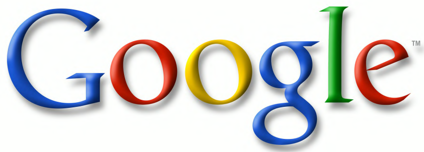
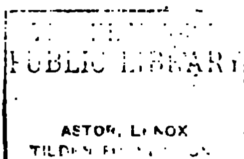

Dubroca

PUBLIC LIBRARY
ASTOR, L NOX

JEAN JACQUES DESSALINES.

HET LEVEN

VAN

JEAN JACQUES DESSALINES,

OPPERHOOFD DER OPGESTANE NEGERS

VAN

S^t. DOMINGO.

BEHELZENDE VELE BIJZONDERHEDEN, BETREKKELIJK HET LEVEN, HET KARAKTER EN DE WREEDHEDEN VAN DE VOORNAAMSTE BEVELHEBBERS DER NEGERS, SEDERT DERZELVER OPSTAND IN 1791.

DOOR

DUBROCA.

VERMEERDERD

MET EENIGE BERIGTEN, AANGAANDE DE VERHEFFING VAN DESSALINES TOT

KEIZER VAN HAÏTI,

ONDER DEN NAAM VAN

JACOBUS DEN EERSTEN.

TE HAARLEM, BIJ
FRANÇOIS BOHN,
MDCCCV.

HET LEVEN

VAN

J. J. DESSALINES.

*

Het is gewoonlijk de eerste straf van groote snoodaards, dat zij hunne bedrijven voor het oog der wereld ontmaskerd zien; en de eerste wraak, welke men billijk van hunne wandaden nemen kan, is hen overtelaten aan de verfoeijing van het nageslacht.

Beide werelddeelen zijn reeds met schrik vervuld van den naam en de afschuwelijk barbaarsche euveldaden van hem, wiens geschiedenis ik onderneem te schrijven; doch weinige lieden kennen als nog de onafgebrokene reeks der wreede misdaden van dezen Afrikaan, die van nu voortaan in de registers van de wanbedrijven der menschen zoo vermaard geworden is, en wiens wreedheid alleen vergeleken kan worden met die der tijgers, de bewoners der luchtstreek, welke hem zag geboren worden.

 Hoe

Hoewel het ongetwijfeld ſmartelijk is om zijne oogen te wenden naar tooneelen van moord en verwoesting, kan het nogtans nuttig zijn dezelve te beſchouwen, ten einde de verontwaardiging, welke zij ons inboezemen, levendig te houden en de wraak, die deze euveldaden treffen moet, voortebreiden.

Het is vooral nuttig om dit afgrijsſelijk tafereel op te hangen, wanneer zulks dienstbaar kan zijn om dien afſchrik, welken hetzelve inboezemt, ook te verwekken ten aanzien van hun, die de bewerkers van zoo vele gruwelen in hunne beſcherming genomen, door hunnen onderſtand aangemoedigd en voor het oog der verontwaardigde natien, in zekeren zin, eene gemeene zaak met hun gemaakt hebben.

Zie daar ook het voorname oogmerk, dat ik mij heb voorgeſteld met de levensbeſchrijving van DESSALINES. Is de geſchiedenis van dit wreede mensch in ſtaat om de ongevoeligſten te doen ſidderen, van welk een gevoel wordt men dan niet doordrongen, wanneer men bedenkt, dat dit monſter, met bloed en wanbedrijven overdekt en geheel vervreemd van de zeden en beſchaving der Europiſche volken, bij het Gouvernement van eene Europiſche natie onderſteuning, beſcherming en bijſtand gevon-

vonden heeft en als nog vindt? Kan er eenige ſtaatkundige bedenking zijn, om de ſchandelijke verbindtenis te billijken van de Britſche regering met het Opperhoofd van een volk van moordenaars, welks wanbedrijven de geheele wereld ſchrik hebben aangejaagd?

Dit Gouvernement, hetwelk, gedurende de Franſche omwenteling, zich ~~heeft durven~~ beroemen, van ~~den~~ oorlog te voeren alleen *ter handhaving van de oude grondſlagen der burgerlijke maatſchappij en der vastgeſtelde wetten in Europa*, zou tegenwoordig zijne belangen met die van eenen wreeden roover vereenigen, welke, door eenen ongehoorden aanſlag, den haat heeft aan den dag gelegd, dien hij alle de beginſelen der Europiſche maatſchappijen toedraagt, en het zou niet billijk zijn om zoo wel de ſchande van het Gouvernement, dat beſcherming verleent, als de misdaden van het beſchermde monſter, der openbare verfoeijing toetewijden?

Neen er zou in het hart der menſchen zelfs geene kiem van zedelijkheid meer te vinden zijn, wanneer de bezoldiging van DESSALINES en zijne moordende benden op *St. Domingo* door de Engelſchen, de verontwaardiging van alle beſchaafde natien niet opwekte! Kan men

met eenigen grond vermoeden, dat de uitroeijing der Franſchen op *St. Domingo* voorgenomen en uitgevoerd zou zijn geworden, wanneer DESSALINES niet door het Engelſche Gouvernement onderſteund ware? en wanneer het waar is, gelijk men in het vervolg zien zal; dat men de uitvoering van zulk eenen aanſlag aan deze beſcherming moet toeſchrijven, kan onze afſchrik dan groot genoeg zijn zoo wel van de bedrijvers, als van de begunstigers van zoodanige gruweldaden?

Wat mensch, zoo ten minſte geene neiging tot wreedheid zijn hart beheerscht en hij alle ſchaamte niet verloren heeft, zou in het openbaar eene gemeene zaak willen maken met eenen bekenden moordenaar? en nogtans wordt door openbare ambtenaren, door mannen, wier pligt het is de eer eener natie op te houden, zonder bedenking ondernomen het geen ieder een zich ſchamen zou te onderſtaan!

De Engelſche ministers hebben op *St. Domingo* gehandeld niet met den overwinnaar der Franſchen, maar met hunnen eerloozen moordenaar; niet met het Opperhoofd eener beſchaafde maatſchappij, maar met den bevelhebber van eene bende Roovers, tegen wien zich eerder alle volken behoorden te vereenigen, als

als tegen een verscheurend dier, welks doodelijke verwoestingen men te keer gaat.

Hoe is het mogelijk, dat deze ministers, — terwijl zij de eer hunner natie aan hunnen haat en tijdelijk belang opofferden, — niet begrepen hebben, dat zij de schrikbarende uitbarsting, die hen op *Jamaika* bedreigt, door hunne handelwijze wettigen? Wat zullen zij te eenigen dage aan de zwarte slaven hunner kolonien antwoorden, wanneer ook deze zich in het bloed der Engelsche familien gebaad, wanneer ook deze alle de Engelsche blanken onmeedoogend vermoorden zich onafhankelijk zullen verklaard hebben; en vervolgens hunne gruweldaden zullen verdedigen met de bescherming, die het Britsche Gouvernement den moordenaren van *St. Domingo* vergunde? Men beeft van schrik terug, wanneer men denkt aan de treurige gevolgen, welke zoodanig een gedrag voor de menschheid hebben kan.

Na deze voorloopige bedenkingen, welke ik noodzakelijk geoordeeld heb, om eenigermate de bekendmaking te billijken van het schrikkelijk tooneel, dat ik voor mijne lezers openen moet, ga ik tot mijn onderwerp over.

Men behoeft, naar mijn gevoelen, niet meer te twisten over de vraag, of de plotselinge afschaffing der slavernij in de Fransche kolonien eene wezenlijke weldaad voor het menschdom geweest is. Ik stem toe, dat het voor den Europischen Wijsgeer, wanneer hij over dit belangrijk onderwerp nadacht, eene aangename gewaarwording was, wanneer hij zich de vruchtbare vlakten van *St. Domingo*, als door vrije lieden bebouwd wordende, kon voorstellen; doch de vreesselijke schok, welke de *Antilles* ondervonden hebben, ten einde hiertoe te geraken, heeft den ondergang van zoo vele Europische familien en zoo veler dood ten gevolge gehad, dat het tegenwoordig onbillijk en barbaars zou wezen om, ten voordeele der zwarte slaven, beginselen interoepen, wier gevolgen voor het menschdom zoo rampzalig geweest zijn.

De vrijheid, dit groote goed, het welk de mensch niet deelachtig kan worden, zoo hij in zijn hart niet de kiem aller deugden omdraagt en zoo deze deugden niet door eene goede en zorgvuldige opvoeding ontwikkeld zijn geworden, deze vrijheid heeft zich, men moet

moet het toeſtaan, op *St. Domingo* alleen doen kennen als eene afgrijsſelijke furie, die overal ſchrik en dood verſpreidde en alles te vuur en te zwaard verwoestte.

Men verbeelde zich meer dan honderd duizend, bijna wilde, menſchen, gewoon aan alle de barbaarsheden, die in *Afrika* bedreven worden; men verbeelde zich deze geheele menigte van eenen akeligen nacht gebruik makende, om zich, als hongerige en bloeddorſtige leeuwen en tijgers, te werpen op vreedzame en niets kwaads vermoedende kolonisten; want zoodanig was de verſchrikkelijke gebeurtenis, die in de maand Augustus van het jaar 1791, in het noordelijk gedeelte van *St. Domingo*, plaats had.

BIASSOU, de geduchtſte en wreedſte aller Afrikanen, was tot Hoofd van den geheelen opſtand verklaard en zag zich weldra aan de ſpitſe eens legers van zestig duizend ſlaven, die hij in de vlakte van het noorden bijeen verzameld had en, op eene uitgeſtrektheid gronds van negen vierkante mijlen, in hoopen van omtrent duizend man verdeelde, na dat hij hen den ſchrikkelijken eed had doen zweren, om, zonder onderſcheid van ouderdom of Sexe, alle blanken ombarmhartig te

vermoorden (*). De pen weigert om de afschuwelijke tooneelen, die er als toen plaats had-

(*) Het leger van BIASSOU bestond uit menschen van onderscheiden Afrikaansche volkplantingen, die in taal, gewoonten en zelfs in kleur van elkanderen verschilden. Zij vereenigden zich alleen op bevel van het algemeene Opperhoofd en wanneer er slag moest geleverd worden. Onmiddelijk daarna gingen zij weder uit een en leefden, sommigen onder groote tenten, anderen in een soort van kleine hutten, *ajoupas* genoemd, of in woningen, die met bladeren overdekt waren. Men vond in dit leger de *Congos*, zoo bekend door hunne drift voor het dansen; de *Mosambikers*, met hun krijgshaftig en woest voorkomen; vervolgens de *Nagos*, *Ibos* en *Mondongeezen*, alle wilde en wreedaardige natien.

De *Kreool*-Negers, dat is de Negers die op het eiland geboren zijn, vormden ook eene soort van afzonderlijke natie, waaruit eigenlijk het hof van BIASSOU was zamengesteld. Deze Negers, wezenlijke apen der Blanken, behandelden elkanderen als Graven, Baronnen, Marquisen en Ridders. Opgesierd met den geroofden buit, zag men hen dikwerf gedoscht in prachtige kleederen, welke zij, om het des te belachlijker te maken, aantrokken over hunne naakte huid, zonder hemd of schoenen; zij maakten bestendig hun hof bij BIASSOU, en gaven Serenaden, Bals en maaltijden. Onder hun was het geringe overblijfsel van menschelijkheid geweken, het welk deze verzameling van brandstichters en moordenaars nog bezielde.

Over

hadden, te beschrijven. Gedurende eene geheele maand werd deze vlakte, nog onlangs zoo rijk, bloeijend en schoon uit hoofde van hare plantaadjen en kunstige Zuiker-molens, alleen verlicht door de vlammen, waar door deze kostbare bezittingen verteerd werden. De gruwzame BIASSOU heerschtte weldra over puinhoopen en de wit gebleekte beenderen zijner ongelukkige slagtoffers.

Het is in dit rampzalig tijdstip dat de geschiedenis van DESSALINES eenen aanvang neemt. Deze wreede Afrikaan, eerst onlangs van de kusten van *Guinee* op *St. Domingo* overgebragt, was, toen de opstand uitbarstte, bediende bij eenen

Over het algemeen, had in het leger de grootste ongeregeldheid plaats; het dansen, de *tafia* en de vrouwen namen al den tijd in, welken niet ter plundering en vermoording der blanken, of ter eigene verdediging besteed werd. Waren de kolonisten het onderling eens geweest, zoo hadden zij gemakkelijk eenen vijand kunnen ter onder brengen, die door allerlei ongebondenheden verzwakt was; doch ongelukkig waren de bewoners van het eiland op dit tijdstip verdeeld in onderscheidene partijen, die elkanders ondergang zochten te bewerken; en de gebeurtenissen hebben duidelijk bewezen, dat de opstand der Negers aangemoedigd werd door hun zelfs, welke door het Gouvernement gelast waren om denzelven te dempen.

eenen vrijen en gezeten Neger, DESSALINES geheeten. Zijn naam was JEAN-JACQUES. Geheel vervreemd van de zeden der Europeanen en van den invloed hunner gewoonten, beschaving en taal, was hem alle de onkunde en woestheid eigen van de luchtſtreek, waaronder hij geboren was; het eenig gevoel, hetwelk zijne ziel beheerschtte, was wraakzucht, gelijk hij ook de loopbane zijner wanbedrijven intrad door eene ſchrikkelijk barbaarſche daad, door het vermoorden van zijn eigen meester, wiens naam hij aannam, met alles wat hem van deszelfs bezittingen begeerlijk voorkwam.

Vereenigd met de benden van BIASSOU, werd DESSALINES weldra door dit Opperhoofd der Negers onderſcheiden en verkreeg van hem het bevel over eene afdeeling, met welke hij de vruchtbaarſte en digtst bewoonde velden overſtroomde, ten einde voor zijne wreedheid ſlagtoffers opteſporen. De dood was in zijn gevolg onder de verſchrikkelijkſte gedaanten, welke men kon uitdenken. Sexe, rang, noch ouderdom werden ontzien. Een ſpoedige dood was eene gunst, vergeleken met de langzame en ſmartelijke martelingen, welke hij zoo wel den eerbiedwaardigen grijsaard, de geliefde moeder,

als

als den zuigeling deed ondergaan. Door geen enkel beletzel meer bedwongen, maakte de wreedheid van dezen barbaar zich kennelijk op eene wijze, waarvan de gefchiedenis weinige voorbeelden oplevert. Hij was het, die een Officier der policie, met name BLEN, deed vatten en aan de deur zijner woning levendig vastfpijkeren, en toen dien rampzaligen aldus was opgehangen, hem alle de leden, een voor een, met eene bijl deed afkappen. Elders een arme timmerman in zijne fchuilplaats ontdekt hebbende, liet hij dien eene ftraf ondergaan, die overeenkwam met zijn ambacht, en dus tusfchen twee planken binden en in ftukken zagen.

BIASSOU had zijn hoofd-kwartier op eene zuiker-plantaadje, welke men alleen uit noodzakelijkheid gefpaard had en aldaar was het, dat men alle de geplunderde goederen verzamelde van hun, die onder de flagen der Negers gevallen waren. Bebloede wapenen en kostbare uurwerken, wiskundige werktuigen en ijzeren ketels, allerhande vaatwerk en morfig lijwaat, porceleinen-vafen en dieren-vellen, kostbare diamanten en doodshoofden, waaraan het hair nog gevonden werd, prachtige tapijpen en afzigtelijke vodden: alles vond men hier

hier in het park, onder een verward, ter neer gesmeten.

Op zekere vastgestelde dagen werden deze geroofde goederen verdeeld onder hun, die de meeste moorden bedreven, of de meeste plantaadjen verbrand hadden; terwijl zij door het Opperhoofd, wegens hunnen ijver, geprezen en tot hooger rang bevorderd werden. Aangedreven door begeerlijkheid en eerzucht, besloot DESSALINES de genegenheid van BIASSOU te winnen door eene uitstekende daad van wreedheid. Op zekeren dag dat dit Opperhoofd zich begeven had op eenen krijgstogt, waardoor hij eenigen tijd afwezig zou blijven, nam DESSALINES de gelegenheid waar, om het ontwerp, dat hij gevormd had, ter uitvoer te brengen.

Met onverwachten spoed deed hij een inval in zeker gedeelte van het eiland, tot welk de opstand zijne verwoestingen nog niet had uitgestrekt, maakte drie honderd gevangenen, meest vrouwen, kinderen en grijsaards, sleepte hen geketend naar de legerplaats van BIASSOU, en liet vervolgens, daags voor de terugkomst van dit Opperhoofd, deze drie honderd slagtoffers vermoorden en derzelver hoofden steken op de spitse palisfaden, waarmede het voorplein van het verblijf des Opperhoofds omringd was.

Op

Op dit verſchrikkelijk ſchouwſpel, dat zich vertoonde voor de oogen van BIASSOU, toen hij in het hoofd-kwartier terug kwam, kon dit barbaarſche Opperhoofd zich niet onthouden, om eene wreedaardige vreugde te doen blijken; hij hield eenigen tijd ſtil, om hetzelve op zijn gemak te beſchouwen, en na dat hij zijne oogen genoeg had verzadigd, onderzocht hij aan wien hij deze verlustiging te danken had. DESSALINES werd genoemd en BIASSOU prees hem hoogelijk wegens zijnen ijver, ſpoorde hem aan om op deze wijze voorttegaan en nam hem onder zijne lijfwachten; en van dezen aard was de gelegenheid, bij welke dezen bloeddorstigen Afrikaan zijne eerſte bevordering in het leger der zwarten verkreeg.

Ondertusſchen kwam er in de legerplaats van BIASSOU een man, wiens rampzaligen invloed weldra nog grooter werd dan die van DESSALINES en de rampen van *St. Domingo* nog veel meer verzwaarde. Deze man was TOUSSAINT-LOUVERTURE, wiens geſchiedenis reeds genoeg bekend is en waarvan ik dus alleen zal zeggen, dat hij, geboren zijnde op de *plantaadje van Breda*, in zijne jeugd beſtemd was om de beesten te hoeden, doch vervolgens eenige vorderingen in het lezen en ſchrijven gemaakt hebben-

ze beulen, met eene ongehoorde wreedheid, van tijd tot tijd hunne ſlagtoffers losmaakten en vervolgens weder ophingen, ten einde zij de angsten van den ſmartelijkſten dood des te beter en langduriger zouden ondervinden.

De blanken van middelbaren ouderdom en welke men oordeelde dat niet langer dan tien jaren op het eiland gewoond hadden, werden twee aan twee geplaatst tusſchen planken van hunne hoogte, wel vastgebonden en vervolgens in ſtukken gezaagd.

De jongſten werden eerst de oogen met kurken-trekkers uitgerukt en daarna met de ſabel in ſtukken gehouwen.

Wat de vrouwen betreft, derzelver wijze van ſterven veranderden DESSALINES en zijne beulen naar hunne grilligheid. Somtijds vielen zij aan op de huismoeders, ontrukten de vruchten harer huwelijks-liefde aan hare lillende ingewanden, hakten dezelve in ſtukken en dwongen de rampzalige ſlagtoffers hunner wreedheid om te eten van dit vleesch, hetwelk zij haar met geweld inſtampten. De kinderen werden levendig geworpen in groote zuiker-ketels, met kokend water gevuld, of op roosters boven een brandend vuur gelegd.

Waarom voert mijn onderwerp mij heen tot

het

het verhalen van zulke afgrijsſelijkheden? Had de geheele wereld niet gewaagd van deze afſchuwelijke gebeurtenisſen, men zou meenen dat zij waren uitgevonden door eene barbaarſche verbeelding, met oogmerk om het menſchelijk hart te folteren en ons verachting en haat tegen onze medemenſchen inteboezemen.

Het leger van BIASSOU begon intusſchen de gevolgen te gevoelen van de weinige ondergeſchiktheid zijner ſoldaten en de onkunde van derzelver bevelhebber. BIASSOU had niets berekend, niets beſpaard, ten einde zijne benden eenige toevlugt zouden kunnen vinden. De hongersnood begon in het leger te woeden en de ontevredenheid der Negers werd kenbaar door de oproerigheid van ſommige afdeelingen; reeds hadden de *Ibos* en *Moſambikers* voorgenomen om eenen anderen bevelhebber te benoemen, en BIASSOU had den opſtand alleen kunnen ſtuiten door den indrukmakenden toeſtel der ſchrikkelijkſte ſtraffen.

Bijgeſtaan door TOUSSAINT-LOUVERTURE en DESSALINES, die reeds de grondſlagen hunner magt begonnen te leggen, terwijl zij, van den eenen kant, de ontevredenheid der zwarten aanvuurden en van den anderen kant, het wreed karakter van den Generaal en Chef aanhitsten,

 ten

ten einde hem hatelijk te maken, voerde BIASSOU met een ijzeren fcepter het bevel over het leger der zwarten; onder verfchillende voorwendfels deed hij eene menigte van oude lieden van beide Sexen, van zieken en gekwetften ombrengen; de fchrik heerschtte in aller harten; het bloed ftroomde aan alle kanten; en de menigte van flagtoffers, die hij dagelijks liet ombrengen, om zijne magt ftaande te houden, vermeerderde alleen de mate zijner wreedheid.

Van den anderen kant verloor hij veel van zijne achting en gezag bij de Negers, door de tegenfpoeden, welke hij ondervond in verfcheidene gevechten met de blanken, die zich, uit hoofde van het dringend en algemeen gevaar, te zamen vereenigd hadden.

De Negers, die in eene diepe onwetendheid gedompeld en bijgevolg ten uiterfte bijgeloovig waren, befchouwden hem als iemand, die door eenen hoogeren geest bezield en onverwinnelijk was. BIASSOU zelf, nog bijgelooviger dan allen, over welke hij bevel voerde, befchouwde zich als een werktuig van 's hemels wraak, en zijn bijgeloof, te dezen opzigte, was zoo groot, dat hij de eerfte was, die zich verwonderde en het vreemd vond, dat alle zijne ondernemingen niet beftendig met eenen goeden uitflag bekroond werden. De

De zendelingen van hun, die den opſtand der Negers onderſteunden, de vermindering van het gezag van BIASSOU vernemende, zonden hem eenen geestelijken, met name PHILEMON, een oud priester van de Parochie van *la Grande Rivière.* Deze man, die door de vrees voor den opſtand eerst naar het Spaanſche gedeelte van het eiland de wijk genomen had, was aan de *Kaap* teruggekomen; en daar hij listig, eer- en dweep-zuchtig was, had hij de taak op zich genomen om door zijnen invloed het gezag van BIASSOU te herſtellen en daar door de partij te begunſtigen, die den ondergang van *St. Domingo* begeerde.

PHILEMON, ten voordeeligſte aan BIASSOU zijnde aanbevolen en voorgeſteld als een man, hem door den hemel gezonden, om hem te beſturen in de nieuwe pogingen, welke hij voornemens was aantewenden ter verdediging der goede zaak, werd door hem aangeſteld tot groot-aalmoezenier van het leger der zwarten; hij gaf zich alle moeite om zich van den geest des Neger-Generaals meester te maken; tweemaal in de week liet hij hem biechten en telken zondag het avondmaal gebruiken: ook was BIASSOU welhaast niets meer dan de eerſte ſoldaat in een leger, waarover PHILEMON het Op-

 per-

pergezag had weten te verkrijgen. Om des te grooter indruk op den zwakken geest der Negers te maken had deze priester zijne afzonderlijke woning, tafel, bedienden, jagers en allerlei lieden, die hem zijnen voorraad bezorgden; hij vorderde weldra lijfwachten, die hem ook toegeſtaan werden, en hij vertoonde zich niet meer in de legerplaats, dan gekleed in zijn priesterlijk gewaad.

Hoe grooter eerbewijzen BIASSOU beſpeurde, dat zijn aalmoezenier zich geven liet, des te meer verbeelde hij zich, dat de gunst van het opperwezen hem beſchermde en onſchendbaar maakte; terwijl de Negers hunne geestdrijverij zoo verre dreven, dat zij zich voor zijne voeten nederwierpen en hem over hunne ligchamen lieten heen gaan, ten einde het ſtof de voeten van den heiligen niet beſmetten zou.

Oplettend intusſchen om hun voordeel te doen met de dagelijkſche vermindering des gezags van BIASSOU en van den ſchrik, dien zijn naam inboezemde, verbonden zich TOUSSAINT-LOUVERTURE en DESSALINES des te naauwer, ten einde hem geheel te doen vallen. Onder de bevelhebbers der Negers, die, hoewel aan BIASSOU ondergeſchikt, echter zekere onafhankelijkheid behouden hadden, als ook het regt,

om

om over de volkplanting, waarvan zij het hoofd waren, te gebieden, bevond zich eenen beroemden Neger, de geheime mededinger van BIASSOU, met name JEAN FRANCOIS. Ten naauwste met hem verbonden, deelde TOUSSAINT-LOUVERTURE hem ook zijne ontwerpen mede en bood aan om hem BIASSOU in handen te leveren, zoo hij zich in zijne plaats wilde stellen. JEAN FRANCOIS, ingenomen met het vooruitzigt om eene groote magt te verkrijgen, stemde in alles toe en beloofde van zijnen kant aan TOUSSAINT-LOUVERTURE om hem het opperbevel over een gedeelte van het leger te zullen geven.

De zaken bevonden zich in dezen staat, toen er eene gebeurtenis plaats had, die de ontwerpen der zamenzweerders bevorderlijk was en den val van BIASSOU verhaastte. De blanken, die eene aanmerkelijke magt verzameld hadden, kwamen hem in zijne legerplaats aantasten; het gevecht duurde lang en was schrikkelijk; doch de Negers behaalden de overwinning niet en telden zelfs des anderen daags meer dan vijf duizend van de hunnen onder de gesneuvelden. Terwijl in de legerplaats van BIASSOU de trom geroerd werd, om de Negers tot het gevecht te roepen, doorliep PHILEMON de gelederen,

en hunne taal magtig zijnde, ſprak hij hen, m
krachtige bewoordingen, moed in het lijf. I
indruk, dien hij op hun maakte, was zoo groc
dat zij hem uit eenen mond verzochten, c
deel te willen nemen in het gevecht, ten ei
de *de Heer* niet van het leger wijken mo
De listige priester kon geen voorwendſel vind
om dezen algemeenen wensch niet intewillige
men gaf hem dus het ſchoonſte paard van l
leger en hij toonde ſchijnbaar eenen moed, di
hij verre was van te bezitten; doch naauweli
was het gevecht begonnen, of hij nam met l
ſen teugel de vlugt, terwijl de ſchrik hem zc
danig overmeesterd had, dat hij verviel onc
een detachement kavallerie der blanken, en d
gevangen raakte. Naar de *Kaap* gevoerd, we
hij veroordeeld om te worden opgehangen
hij ontving zijne ſtraf op de wapenplaats,
in tegenwoordigheid der vergaderde inwoner

Deze ſlag, die een der bloedigſten wa
welke er hebben plaats gehad, gedurende
drie jaren, dat de opgeſtane Negers meest
waren van de vlakte van het noorden, was
doodſteek voor het gezag van BIASSOU en b
gunstigde op eene bijzondere wijze de ontwe
pen zijner vijanden.

Het is voorts uit het leven van TOUSSAIN

LO

LOUVERTURE genoeg bekend, hoe dit Opperhoofd door dezen aan JEAN FRANCOIS werd overgeleverd, gevankelijk naar *St. Augustin* werd gevoerd en aldaar van verdriet omkwam.

Toen vervolgens de oorlog in *Europa* was uitgebarsten wilden de Spanjaarden in het begin van 1793 zich met al, wat vijand der Fransche Republiek was, versterken, en riepen dus de oproerige Negers onder hunne vaandelen. TOUSSAINT-LOUVERTURE werd Veldmaarschalk, JEAN FRANCOIS Luitenant Generaal. Zij voerden den oorlog tegen de Franschen op eene wijze, hunner waardig, gedurende den tijd van omtrent twee jaren. Te vergeefs wilden de Franschen hen tot hunnen pligt terug brengen; doch bij den naderenden vrede voorzag TOUSSAINT-LOUVERTURE het einde zijner diensten en was bedacht om van partij te wisselen; weldra voerde hij ook zijn voornemen uit, bragt alle de Spanjaarden, die onder zijn bevel stonden, om het leven en begaf zich met zijne troepen naar *Port-de-Paix*, waar hij den eed van getrouwheid aan de Fransche Republiek aflegde, in tegenwoordigheid van den Generaal ETIENNE LAVEAUX, die toen *St. Domingo* bestuurde.

Deze Generaal hem echter weinig vertrou-

wende, zou hij wel dra tot werkeloosheid gebragt zijn, zoo hem niet door een buitengewoon toeval weder eene nieuwe loopbaan geopend ware geworden. In de maand Ventôse van het vierde jaar namelijk barstte er in de *Kaapstad* een oproer uit, waarbij de Generaal LAVEAUX gevangen werd genomen. TOUSSAINT-LOUVERTURE snelde ter zijner wraak aan het hoofd van tien duizend man, trok de *Kaapstad* binnen, verloste en herstelde den Generaal LAVEAUX, welke hem de uiterste erkentenis betoonde, en tot Divisie Generaal en zelfs tot Lieutenant bij het Gouvernement van *St. Domingo* benoemde, waar door hij dus in de gelegenheid kwam om de grondslagen zijner geweldenarij te leggen en om dit met vrucht te doen, wist hij zijne vrienden voorname posten te bezorgen. Ook DESSALINES werd in dit opzigt niet vergeten, want TOUSSAINT-LOUVERTURE verzocht en verkreeg voor hem den rang van Brigade-Generaal, als ook het bevel in het district *des Gonaïves*.

Het was dáár dat deze Neger den loop zijner wreedheden hervatte, welken, naar zijnen zin, al te lang was afgebroken. Zoo dra hij zich in zijnen post bevestigd zag, was zijne eerste zorg om een korps van erkende moordenaars

op

op te rigten; hij nam eene menigte van roovers en banditen, die reeds honderde malen het ſchavot ontkomen waren, in zijnen dienst en rigtte van dezelve een regiment op, onder den naam van *Sans-Culottiſche Negers* of *revolutionaire armee.* Met dezen ſtoet van beulen doortrok DESSALINES zijn Gouvernement, willekeurig alle blanken vermoordende, die hem mishaagden, of wier bezittingen hij begeerde te plunderen.

Dit was op het tijdſtip, dat TOUSSAINT-LOUVERTURE oorlog voerde tegen de Engelſchen, die zich van verſcheidene gewigtige plaatſen op het eiland hadden meester gemaakt, en daar derzelver aanhangers ſtrengelijk werden opgeſpoord en vervolgd, liet DESSALINES niet na, ten einde een voorwendſel van zijne onmenſchelijkheden te vinden, om aan de Franſche kommisſarisſen te ſchrijven, dat alle de genen, die hij ter dood had doen brengen, vrienden der Engelſchen waren. Verheugd van zoo veel ijver en getrouwheid te vinden bij eenen Neger, die nog zoo kort te voren de ſchrik der geheele kolonie geweest was, ſchonken de Franſche kommisſarisſen, gedrongen door TOUSSAINT-LOUVERTURE, aan DESSALINES den rang van Diviſie Generaal, met welken bekleed hij

het bevel bleef voeren in het diſtrict *des Gonaïves*, tot dat de Engelſchen *St. Domingo* ontruimd hebbende en TOUSSAINT-LOUVERTURE meester van de geheele kolonie geworden zijnde, hem door denzelven het opperbevel over de departementen van het westen en zuiden werd opgedragen.

Dus bekleed met een volſtrekt gezag was hij tevens gelast om door alle mogelijke middelen de eerzuchtige oogmerken te bevorderen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die openlijk de oppermagt over de kolonie zocht te verkrijgen; doch alvorens overtegaan tot het verhaal der verdere bedrijven van DESSALINES, zal het noodig zijn eenige trekken uit het leven van TOUSSAINT-LOUVERTURE aantehalen, ten einde den lezer te doen zien in welken ſtaat zich de kolonie, omtrent dezen tijd, bevond.

Na het voorgevallene met den Generaal LAVEAUX, het welk de oogmerken van TOUSSAINT-LOUVERTURE zoo grootelijks begunſtigd had, zond het Fransch Gouvernement nieuwe Agenten naar *St. Domingo*, om er de Staatsregeling van het derde jaar intevoeren en de publieke magten dienvolgende interigten. Deze Agenten waren gelast, om TOUSSAINT-LOUVERTURE de erkentenis van het Uitvoerend Be-

Bewind, in derzelver geheele uitgeſtrektheid, te doen ondervinden en door nieuwe gunstbewijzen de diensten te beloonen, welke hij de Republiek bewezen had, in den perſoon van den Generaal LAVEAUX, door hem de vrijheid te hergeven en dienvolgens ook de geconſtitueerde magten te doen eerbiedigen. De Franſche Kommisſarisſen waren dus naauwelijks op *St. Domingo* aangekomen, of zij haastten zich om aan TOUSSAINT-LOUVERTURE de gunst van het Gouvernement te doen blijken, en om hem een bewijs van hun vertrouwen te geven, droegen zij hem den bijzonderen last op, om de Engelſchen uit de Kolonie te verdrijven. Het gedrag van TOUSSAINT-LOUVERTURE, gedurende dezen oorlog, was dat van eenen volijverigen, bekwamen en getrouwen Generaal, zoo dat dit tijdvak ontegenzeggelijk het ſchoonſte van zijn leven zou geweest zijn, wanneer de diensten, die hij toen aan *Frankrijk* bewees, niet met zijne eerzuchtige ontwerpen in verband hadden geſtaan. Het oogenblik om ſlap, of in overeenkomst met de Engelſchen, te handelen, was nog niet gekomen; hij moest eerst alle mogelijke blijken van getrouwheid aan 't Fransch Gouvernement geven, om deszelfs vertrouwen geheel te winnen en nieuwe gunsten

te

te verkrijgen, die hem, in het volvoeren zijner ontwerpen, bevorderlijk konden zijn. Hij werd ook in zijne verwachting niet bedrogen; de Kommisfarisfen van het Uitvoerend Bewind over zijn gedrag voldaan, en hem een nieuw blijk van erkentenis willende geven, benoemden hem tot Generaal en Chef der legers van *St. Domingo*, welke aanftelling plaats had in Germinal van het vijfde jaar.

Bekleed dus met een gezag, waardoor hij over alle de vermogens der kolonie befchikken kon, was TOUSSAINT - LOUVERTURE weldra bedacht om zijne onafhankelijkheid te verzekeren; hij liet SANTHONAX, den voornaamften der Kommisfarisfen, bij het Gouvernement befchuldigen, en zonder de gevolgen zijner aanklagte aftewachten, noodzaakte hij hem om den 7den Fructidor van het vijfde jaar de kolonie te verlaten.

De opvolger van SANTHONAX was de Generaal HEDOUVILLE; doch deze Agent, die door zijne onberispelijke deugd, krijgs-bekwaamheden en de zachtheid zijner zeden zeer veel zou hebben kunnen toebrengen om de rampen van *St. Domingo* te lenigen, was, even min als zijn voorganger, naar den fmaak van TOUSSAINT - LOUVERTURE. Aan de *Kaap* komende vond

vond hij er dezen niet; TOUSSAINT was toen bezig met eene militaire expeditie, waarvan de omſtandigheden verdienen gemeld te worden, niet alleen om dat zij in betrekking ſtaan met de ongenade van den Generaal HEDOUVILLE, maar ook een merkwaardige trek van de trouwloosheid van TOUSSAINT-LOUVERTURE opleveren. Hoe meer dit Opperhoofd der Negers den tijd naderde, waarop zijn verraad moest bewerkſtelligd worden, zoo veel te meer zocht hij de Mogendheden, die *Frankrijk* vijandig waren, in zijne belangen te krijgen; en hieruit kan men ligt begrijpen, dat hij het zorgvuldigst de onderſteuning van *Engeland* zocht te erlangen. Het was in deze omſtandigheden, dat de Engelſche Generaal MAITLAND aan TOUSSAINT-LOUVERTURE de ontruiming voorſtelde van *St. Marc*, *Port-au-Prince*, *Jeremie*, *Môle* en andere plaatſen, welke de Engelſchen als nog op *St. Domingo* in bezit hadden. Dit voorſtel aan den Generaal HEDOUVILLE medegedeeld zijnde, haastte deze zich, om, in zijne hoedanigheid van onmiddelijk afgezant der Republiek, hetzelve aantenemen; zich echter voorbehoudende, om in onderhandeling te treden met die behoedzaamheid en waardigheid, welke het Gouvernement, dat hij de eer had te ver-

vertegenwoordigen, voegen zouden. Deze bepaling bragt den ſchrik onder de uitgewekene kolonisten, die zich bevonden in plaatſen, welke door de Engelſchen bezet waren; zij verſcheurden openlijk de afkondigingen der Franſche kommisſarisſen, deden de preliminairen verbreken en verklaarden, dat zij niemand dan TOUSSAINT-LOUVERTURE wilden erkennen en alleen met hem begeerden te onderhandelen. De kapitulatie, zoo als de Generaal MAITLAND goed gevonden had haar voorteſchrijven, werd dus in der daad tusſchen TOUSSAINT-LOUVERTURE en den Engelſchen Generaal geſloten, zonder medeweten van den Generaal HEDOUVILLE.

Onder de bedingen van dit zonderling verdrag, door de Engelſchen voorgeſchreven aan eenen verraderlijken Generaal, die in openlijken opſtand was tegen het Gouvernement, dat hij diende, bevonden zich ook de voorwaarden, dat alle de voortbrengſelen der kolonie naar *Engeland* zouden gezonden worden, in ruiling van Engelſche manufacturen en andere Europiſche waren, die de bewoners van *St. Domingo* zouden noodig hebben; als ook dat deze handel-betrekkingen zouden beſchermd worden door een ſterk Eskader van Engelſche Schepen.

Na

Na dit zoo blijkbaar verraderlijk bedrijf begaf zich TOUSSAINT-LOUVERTURE naar *Môle*, waar hij eene intrede deed, wier pracht ongetwijfeld een voorwerp van befpotting was voor hun, die dezelve hadden uitgedacht. Hij werd aan de voornaamfte poort ontvangen onder een verhemelte, en met levendige toejuichingen, onder het gebulder van 't gefchut, gebragt naar 't verblijf van het Bewind. Dáár werd hem een kostbaren maaltijd gegeven; vervolgens manœuvreerden de Engelfche troepen in zijne tegenwoordigheid en eindelijk werd hij door den Generaal MAITLAND, in naam des Konings van *Engeland*, befchonken met een metaal ftuk kanon.

De belediging echter het Fransch Gouvernement, in den perfoon van deszelfs afgezant, aangedaan, was daarmede niet weggenomen en veroorzaakte misnoegen bij hun, die aan *Frankrijk* verknocht waren; ten einde hetzelve te doen ophouden en ter gelijker tijd een voorwendfel te hebben om den Generaal HEDOUVILLE naar *Europa* terug te zenden, bedacht TOUSSAINT-LOUVERTURE om hem in verdenking te brengen, als ware hij een geheim vijand der Negers en als ware zijn oogmerk om hen weder in flavernij te dompelen. Ingevolge

ge hiervan deed hij den Franſchen kommisſaris een Reglement over den landbouw aannemen, waarvan hij zelf de grondſlagen had vastgeſteld; zoodra nu dit Reglement publiek werd gemaakt, lieten de bezoldigde zendelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, DESSALINES, MOIJSE, CHRISTOPHE en anderen niet na om te ſchreeuwen over dwingelandij en de ſchending van alle de natuurlijke regten van den mensch. Hetzelve Reglement werd voorgeſteld als een aanſlag tegen de vrijheid der Negers en men bedreigde het leven van den Generaal HEDOUVILLE. Ook als toen had deze afgezant het verdriet, om twee van zijne *Aides-de-Camp* te verliezen, die bij de Stad *St. Marc* vermoord werden, op het oogenblik dat zij van eene zending naar *Aux Caijes* terug kwamen, om zich naar de *Kaap* te begeven.

Zoo vele redenen van verdriet en hartzeer, gevoegd bij de geweldenarijen, waarmede de Generaal HEDOUVILLE bedreigd werd van den kant van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die aan het hoofd zijns legers naderde, dreigende hem en alle de blanken van de Kolonie te vermoorden, deden hem eindelijk beſluiten, om, in Nivôſe van het zevende jaar, na drie maanden verblijfs aan de *Kaap*, weder naar *Frankryk* te vertrek-

trekken. Wie betreurt hier niet de kracht der vooroordeelen, die het Fransch Gouvernement ten voordeele van TOUSSAINT-LOUVERTURE innamen? Noch de erkende braafheid van den Generaal HEDOUVILLE, noch zijne gegronde klagten konden de oogen van het Uitvoerend Bewind openen.

Hij werd onmiddelijk opgevolgd van den Kolonel VINCENT, eenen getrouwen Agent van TOUSSAINT-LOUVERTURE, die, de onbeschaamdheid hebbende om den Kommisfaris HEDOUVILLE aantetijgen, dat hij de vrijheid der Negers had willen ondermijnen, dat hij een eerzuchtige was en de publieke fondfen misbruikt had, tevens behendig genoeg was, om de aandacht van het Gouvernement van den wezenlijk fchuldigen aftetrekken en alle vermoedens te werpen op den deugdzamen Burger, wien van zijne zending niets overbleef, dan treurige herinneringen en het gevoel zijner onfchuld.

Na het vertrek van den Generaal HEDOUVILLE, kreeg ROUME, die als Agent van de Franfche Republiek te *Santo-Domingo* zijn verblijf hield, van het Uitvoerend Bewind bevel, om zich naar de *Kaap* te begeven en aldaar de teugels van het Beftuur in handen te nemen, Deze nieuwe Agent, wien zoo vele onheilen in zijnen post verbeidden, had de rust, welke

hij, gedurende de eerste maanden van zijn bestuur, genoot, te danken aan de gebeurtenissen, die eenigen tijd na zijne aankomst aan de *Kaap* voor vielen. TOUSSAINT-LOUVERTURE, welverre van zijne inhuldiging tegentegaan, begunstigde integendeel dezelve, zoo veel hij vermogt. Zijn oogmerk was om van deszelfs tusschenkomst gebruik te maken en zich van zijn gezag te bedienen in den oorlog, dien hij verklaard had aan RIGAUD, eenen Mulatten-Generaal van het zuiden. De verwoestingen van dezen oorlog tusschen de Negers en Mulatten waren verschrikkelijk. Beide partijen baadden zich in het bloed harer eigene medeburgers, en het was gedurende dezen moorddadigen oorlog, dat TOUSSAINT-LOUVERTURE, bijgestaan door DESSALINES, twee derde deelen der Mulatten op *St. Domingo* deed ombrengen, gelijk ook aan de *Kaap* alle de Zwarten, die eigendommen bezaten en aangeduid werden onder den naam van de Fransche factie. RIGAUD, verwonnen zijnde, redde zich en zijn huisgezin en begaf zich naar *Frankryk*; terwijl TOUSSAINT-LOUVERTURE de zuidelijke provincien, als overwinnaar, intrekkende, de beste vrienden van RIGAUD liet fusilleeren, hoewel zij zich, vertrouwende op zijne plegtige beloften, aan zijne goedertierenheid hadden overgegeven.

TOUS-

TOUSSAINT-LOUVERTURE intusschen niets meer te vreezen hebbende van eenen mededinger, die zijne magt had durven bedreigen, gebruikte als nu alle zijne kunstenarijen ten verderve van den kommissaris ROUME, wiens staatkundig aanwezen voortaan voor zijne ontwerpen nutteloos was. Er werd eenen opstand tegen hem bewerkt, ingevolge van welken de Agent der Fransche Republiek gevangen genomen en in 't kamp van *Breda* gebragt werd. De uitvoerder van dezen ongehoorden aanslag, van deze volstrekte schending van het regt der volken, was de Brigade-Generaal MOIJSE, de neef en als toen de vertrouwde vriend van TOUSSAINT-LOUVERTURE.

ROUME, gevangen gehouden in het kamp van *Breda*, was aldaar negen dagen lang blootgesteld aan de beschimpingen, beledigingen en geweldenarijen der afhangelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE, en hoe wel deze tooneelen onder de oogen van dezen Generaal voorvielen, was hij echter nimmer bedacht om aan dezelve een einde te maken; zijn oogmerk was den Franschen kommissaris den moed te benemen en hem bevreesd te maken, ten einde van hem de opoffering te verkrijgen, die hij voornemens was van hem te vorderen. Na negen dagen lijdens en onrust, kwam eindelijk MOIJ-

SE bij hem en vorderde zijne toeſtemming, in geſchrifte, aan de bezitneming van dat gedeelte der Spaanſche kolonien, hetwelk aan *Frankrijk*, bij het vredes verdrag tusſchen de Franſche Republiek en zijne Katholijke Majeſteit, was afgeſtaan. Op het hooren van dit voorſtel bemerkte de Franſche Agent den afgrond, in welken hij geſleept was; echter beſloten hebbende om zijn karakter ſtaande te houden en ten einde toe aan zijnen pligt getrouw te blijven, antwoordde hij, zulk eenen eisch niet te kunnen inwilligen.

Men dreigde om hem, zijne vrouw en zijne kinderen te fuſilleeren; doch deze bedreigingen joegen hem geene vrees aan. Woedende over zijnen weerſtand, vertoonden zijne verdrukkers den toeſtel tot de ſtraf te vergeefs voor zijne oogen; zoo lang het hem en zijne familie goldt, bleef de ongelukkige ROUME moedig in zijne weigering volharden; maar toen hij de bedreigingen en het geſchreeuw der Negers hoorde, die met zijnen dood ook het vermoorden van alle de blanken in de kolonie eischtten, zoo hij de begeerte van hunnen Generaal niet inwilligde, begaf hem zijne ſtandvastigheid en hij beloofde alles, wat men van hem vorderde.

Omringd door den geheelen toeſtel van een tal-

talrijk, dreigend en woedend leger, schreef de ongelukkige ROUME met eene bevende hand en den dood in het hart eenen brief, hem door TOUSSAINT-LOUVERTURE opgegeven, aan *Don* JOACHIM GARCIA te *Santo-Domingo*, om hem uittenoodigen tot het overleveren van het Spaansche gedeelte, in het vredes-verdrag begrepen, aan den Generaal en Chef der legers van *St. Domingo*, immers op deszelfs eerste aanvrage.

Don JOACHIM GARCIA verzette zich eerst tegen dezen eisch van den Franschen Kommissaris; doch door TOUSSAINT-LOUVERTURE met eenen inval bedreigd wordende, wilde hij de zaak op de lange baan schuiven, ten einde tijd te winnen, om zijn Gouvernement van de omstandigheden kennis te geven. Hij verzocht dus den tijd van drie maanden, om de plaatsen, welke men bedoelde, te ontruimen. TOUSSAINT-LOUVERTURE veinsde hierin genoegen te nemen; doch terwijl *Don* JOACHIM GARCIA, op zijne belofte vertrouwende, rustig het antwoord van zijn Gouvernement afwachtte, werd hem onvoorziens berigt, dat de Generaal PAUL, broeder van TOUSSAINT-LOUVERTURE, benevens de Generaal D'HEBECOURT aan het hoofd eener armee van tienduizend man op *Santo-Domingo* aanrukten, om zich van deze plaats meester te maken.

Overvallen en in verlegenheid gebragt, boden de Spanjaarden geen langdurigen tegenſtand; aan alle kanten terug geſlagen, ontruimden zij *Santo-Domingo* en begaven zich naar de Eilanden *Cuba* en *Porto-Rico.* Na deze onderneming, waar door TOUSSAINT-LOUVERTURE het Spaansch gedeelte van het eiland, waarna hij zoo begeerig was, in bezit kreeg, werd de ongelukkige ROUME van zijn Bewind verſtoken en naar *Dondon* gevoerd, waar hij in boeijen zuchtte, tot dat de tijding kwam eener expeditie tegen *St. Domingo*, wanneer hij in vrijheid werd geſteld, en men hem vergunde om zich naar de Vereenigde Staten van *Amerika* te begeven.

Van dit oogenblik af was TOUSSAINT-LOUVERTURE volſtrekt meester van de Kolonie; terwijl DESSALINES, tot wiens geſchiedenis wij terug keeren en die, gelijk wij gezien hebben, den rang van Diviſie Generaal bekomen had, zijn verblijf vestigde te *Port-au-Prince.* Aldaar door geenen teugel meer bedwongen en verzekerd zijnde van de beſcherming en onderſteuning van TOUSSAINT-LOUVERTURE, legde hij zijn wreed karakter openlijk aan den dag en verkreeg den onverzoenlijken haat, dien hij de blanken gezworen had, nieuwe kracht. Omringd van beulen, die altoos gereed waren

om

om zijne bevelen te gehoorzamen, was eene enkele verdenking het doodsvonnis van hun, die er de voorwerpen van waren. Wanneer zijne wreedheid geen ſchijnbaar voorwendſel vinden kon, wendde hij den vermeenden afkeer der blanken voor van het ſtelſel, dat de zwarten tot hunne gelijken verklaarde en dit vonnis werd aanſtonds van hunne ſtraf gevolgd. Zie hier zijne gewone manier om hunne doodſtraf uitteſpreken: hij deed hen voor zich brengen en na eenige vragen in eene barbaarſche taal, die de ongelukkigen dikwerf niet eens verſtonden, haalde hij zijne ſnuifdoos uit den zak, klopte op dezelve, en op dit teeken werd het ſlagtoffer door zijne aanhangelingen in ſtukken gehouwen of gefuſilleerd.

Begeerig om bloed te vergieten, oefende hij, wanneer hij onder de blanken geene voorwerpen meer vond, zijne wreedheid ook uit, omtrent zijne eigene medepligtigen. In perſoon den post van beul bekleedende, hieuw hij hen koelbloedig met de ſabel in ſtukken, wanneer zij zijne bevelen niet volgens zijne begeerte volbragt hadden, en bemorst met hun bloed gaf hij gehoor aan de genen, die iets met hem te verhandelen hadden. Behalve de magt, waarmede hij bekleed was in de departemen-

ten, die onder zijn bevel ſtonden, had TOUSSAINT-LOUVERTURE hem bovendien het opzigt toevertrouwd over den landbouw in de geheele kolonie, en daardoor alle de bewoners van dit ongelukkig eiland, zonder onderſcheid, overgegeven aan de grilzieke woede van dezen Roover. DESSALINES, met deze nieuwe magt voorzien en altoos begeleid door vijftig of zestig zijner lieden, viel op het onverwachts met geweld aan op de plantaadjen, en ſloeg onmeedoogend ieder dood, dien hij niet aan den arbeid bezig vond, op het oogenblik, dat hij zich vertoonde. Wanneer de een of andere opzigter hem mishaagde ontzette hij hem van zijnen post, benoemde een ander en handelde bij deszelfs aanneming, zoo als hij het noemde, op deze wijze: Hij deed alle de Negers der plantaadje bij één komen, koos er een uit, naar zijn goedvinden, en ſprak hem vervolgens aan met deze woorden: „Ik, u benoem tot opzigter der plantaadje; de zwarten, gij doet werken van dit tot dat uur en gij u neemt in acht, zoo gij niet gehoorzaamt mijne orders." — Deze aanſpraak geëindigd zijnde, wierpen zich zijne volgelingen op den nieuw aangeſtelden en geesſelden hem, tot dat het bloed overal het ligchaam uitgudſte. Somtijds bezweken deze ongelukkigen onder de ſlagen

en

en alsdan werden zij onbekwaam geoordeeld om den post van opzigter te bekleeden; doch wanneer zij de proef doorstonden, werden zij door DESSALINES in hunnen post bevestigd en bedreigd van gefusilleerd te zullen worden, wanneer zij ooit hunnen pligt niet volbragten. Aan hoe vele afschuwelijke grilligheden stonden deze Negers niet ten doel, die, om de vrijheid te verkrijgen en het juk der blanken afteworpen, reeds zoo vele misdaden bedreven en zoo veel bloed vergoten hadden!

In het achtste jaar werd de magt van TOUSSAINT-LOUVERTURE, gelijk wij reeds gezien hebben, bedreigd door eenen mededinger, die in de geschiedenis der rampen van *St. Domingo* reeds vermaard geworden was, en ontstak er eenen oorlog tusschen den overweldiger en RIGAUD, het opperhoofd der mulatten in het departement van het zuiden. Om de belediging, TOUSSAINT-LOUVERTURE aangedaan, te wreken, en meer en meer zijne gunst te winnen, liet DESSALINES alle lieden van de kleur, zonder onderscheid, die zich bevonden in de districten *des Gonaïves*, *St. Marc* en *Port-au-Prince*, gevangen nemen, onder voorwendsel dat zij in verstandhouding stonden met de mulatten, die RIGAUD waren toegedaan, en deed, op eene onmenschelijke wijze, meer dan

vijftien - duizend van dezelve verdrinken. Bij zijne intrede in de ſtad *des Cayes*, na de nederlaag van RIGAUD, deed hij met trommelſlag bekend maken, dat hij eene monſtering zou houden van alle de vrouwen, zonder onderſcheid van ouderdom of kleur. — Zou men kunnen gelooven, dat zijn oogmerk hiermede was om zijne woede te koelen aan eene ſchroomvallige en weerlooze ſexe! — Toen de vrouwen, verbaasd en verlegen, op het plein waren zamengekomen, deed hij haar in gelederen plaatſen en naar mate zij voorbij hem heen trokken viel hij met ſtokſlagen op haar aan, bijzonderlijk het meest de blanken mishandelende, van welke er verſcheidene op de plaats dood bleven. De ſnoodäard meende hier door de blanken tot opſtand te brengen en aldus een voorwendſel te vinden, om hun te doen vermoorden; doch ieder was zoodanig door ſchrik getroffen, dat niemand den moed had om zijne ſtem tegen eene zoo barbaarſche daad te verheffen en voor dit maal werd de ſtad van eene algemeene ſlagting bevrijd.

Door de overwinningen, die TOUSSAINT-LOUVERTURE op RIGAUD had behaald, en den goeden uitſlag van zijne listen omtrent de Franſche kommisſarisſen was zijn gezag in de kolonie volkomen bevestigd geworden; er ontbrak nog

maar

maar eene daad aan, om de mate der eerzucht van dezen woedenden Afrikaan voltemeten, de plegtige verbreking namelijk van alle banden, waarmede de kolonie met het moederland vereenigd was en zijne eigene aanſtelling als den Gebieder van dit gedeelte der wereld. Dit laatſte ontwerp, waardoor zijn verraad ten top werd gevoerd, deze laatſte ſtap, die door zoo vele misdaden voorbereid en door het bloed van zoo vele ſlagtoffers verzegeld was, werd den 13den Mesſidor van het negende jaar ter uitvoer gebragt. Ook toen was het dat men deze zonderlinge ſtaatsregeling van *St. Domingo* zag te voorſchijn komen, die, hoewel ſchijnbaar eenige betrekkingen vastſtellende met het moederland, dezelve echter alle en voor altoos afbrak; terwijl onder dit alles ook DESSALINES bedacht was, om zijn geluk zoo veel mogelijk te verzekeren. Als nog niet naar den eerſten rang kunnende dingen, wilde hij ten minſte geen mededinger naar den tweeden hebben. De Diviſie Generaal MOYSE, de neef van TOUSSAINT-LOUVERTURE, was de eenige, die zijnen invloed kon opwegen; hij beſloot hem te doen vallen en hij ſlaagde: de Generaal MOYSE werd gefuſilleerd, als hebbende eenen opſtand tegen den Gouverneur van *St. Domingo* willen verwekken, en weldra daarna verklaarde TOUS-

SAINT-

SAINT-LOUVERTURE, dat, met uitzondering van DESSALINES, uit hoofde der groote diensten, welke hij bewezen had, er in het toekomende geene Divisie Generaals meer in de Kolonie zijn zouden.

Terwijl DESSALINES aldus den val bewerkte van den man, die hem alleen nog in den weg stond, vierde hij zijn huwelijksfeest te *St. Marc* met eene pracht en buitensporige weelde, die op de zonderlingste wijze streden met de barbaarsche en woeste zeden der voornaamste deelnemers aan hetzelve; terwijl er niets werd gespaard om deze omstandigheid allen mogelijken luister bijtezetten. De rijkste particulier van *Europa* zou geene grootere pracht ten toon gespreid, noch geene grootere vertooning van overvloed gemaakt hebben. TOUSSAINT-LOUVERTURE was in persoon met zijne vrouw en een groot gevolg bij de plegtigheid tegenwoordig, en men zag van toen af duidelijk dat het gezag, als ook de roof van *St. Domingo*, tusschen deze beide Afrikanen, die met bloed en misdaden overdekt waren, zou verdeeld worden.

Doch de tijd der wraak was eindelijk gekomen. Het Fransch Gouvernement had alle mogelijke middelen van bevrediging, ten opzigte van TOUSSAINT-LOUVERTURE, beproefd. Hoe vele pogingen waren er door den Eersten

Con-

Consul niet aangewend, om het oproerig Opperhoofd van *St. Domingo* tot de eer, tot zijnen pligt, terug te brengen en de belangen van het moederland, ja zelfs zijn eigene belangen te doen bevorderen? De Geschiedenis zal vertroostende en vereerende gedenkteekenen hieromtrent kunnen verzamelen. Ook was het alleen de nutteloosheid van alle middelen van bevrediging, die het Fransch Gouvernement kon doen besluiten om geweld te gebruiken, en met welk eene vredelievende gezindheid werd ook nog deze laatste poging in het werk gesteld? De schepen, die den dood en de verwoesting met zich voerden, ten einde eenen oproerling te straffen, bragten ook de heiligste waarborgen der welwillendheid van den Eersten Consul met zich. Alvorens hem, die alle de nationale verontwaardiging verdiend had, met geweld aantetasten, moesten de uitvoerders der publieke wraak hem trachten te winnen door eene weldaad, welke zoo treffend moest zijn voor het hart van eenen mensch, die alle natuurlijk gevoel niet volstrekt had uitgeschud; men was gelast om zijne twee zonen, die zoo lang van hunnen vader waren gescheiden geweest, en zoo grootmoedig waren opgevoed onder eene natie, welke hij verraden had, in zijne armen terugvoeren.

Het

Het Fransch Gouvernement zond dus eindelijk een eskader, onder het bevel van den Generaal LECLERC, naar *St. Domingo*, ten einde deszelfs gezag en de orde op dit eiland te herstellen. De voornaamste omstandigheden van deze expeditie zijn elk bekend, hoe de Negers, onder aanvoering van CHRISTOPHE (*), de

(*) Deze Mulat had zijne eerste krijgstogten gedaan onder BIASSOU en zich in deze schole van moord en verwoesting doen onderscheiden. Hij was het, die, in de maand Junij 1795, op het oogenblik toen de Fransche kommissarissen de opgestane Negers eene volkomene vergiffenis aanboden en onder de vaandelen der Republiek terug riepen, met eenen zekeren MACAIJA, aan het hoofd van drie duizend Negers, in de *Kaapstad* doordrong, eene schrikkelijke slagting onder de blanken aanrigtte en dit bloedige tooneel besloot met het in den brand steken der Stad, waardoor dezelve geheel vernield werd. Door menigvuldige misdrijven en laagheden was CHRISTOPHE de geheime Agent geworden der willekeurige handelingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE. Hij had het opperbevel in het district van de *Kaap*, toen men in deze Stad het naderen van een Fransch eskader vernam. Zoo geveinsd als wreed scheen hij opregt deel te nemen aan de blijdschap der inwoners. *Het zou hem*, was zijn zeggen, *tot groot genoegen verstrekken, het eerste de Franschen te ontvangen en hen wel te onthalen.* Toen men het eskader geseind had scheen zijne vreugde te verdubbelen, terwijl hij nogmaals te kennen gaf, dat

de Kaapſtad in brand ſtaken en welke de gevolgen waren van deze rampzalige gebeurtenis.

Wij

dat men niets beters kon doen dan de Franſchen wel te bejegenen. Doch hoe grootelijks werd de algemeene verwachting te leur geſteld, toen men hem alle ſchikkingen zag maken, om zich tegen de ontſcheping te verzetten? Een Aide-de-Camp van den Admiraal had zich bij hem vervoegd met de Proclamatien van het Fransch Gouvernement en van den Generaal en Chef LECLERC; doch werd met eene beledigende trotsheid ontvangen; terwijl CHRISTOPHE volſtrekt weigerde om het gezag van *Frankryk* te erkennen, of zich aan hetzelve te onderwerpen. Terzelfder tijd deed hij de forten met geſchut en verderen voorraad voorzien. Als toen werd de rouwe in de *Kaapſtad* algemeen; want hoedanig men ook dezen tegenſtand beſchouwen mogt, het bleef toch altoos eene volſtrekte weerſpannigheid tegen het Moederland.

Des avonds verklaarde CHRISTOPHE rond uit, dat het eskader niet zou ontvangen worden; terwijl hij weigerde om de beide Proclamatien, die hem toegezonden waren, bekend te maken, hoewel hij een ontrouw verſlag van dezelve deed en voorgaf dat ze vervuld waren met trotſche bewoordingen en niets anders dan dwingelandij en heerschzucht ademden. Hij begaf zich vervolgens naar de kaſernen, ſprak de troepen van linie aan, trachtte hen te overtuigen dat men hun de vrijheid kwam ontrooven en deed hen zweren haar tot den laatſten man te zullen verdedigen.

Den

Wij zullen ons dus alleen bepalen tot het verhaal der omstandigheden, welke bijzonder tot het

Denzelfden avond ten negen uren werd overal de trom geroerd en op dit teeken van alarm begaf zich eene geheele menigte burgers naar het Raadhuis, waar de Stadsregering vergaderd was; men besloot aldaar, na rijpe overweging, dat men den Generaal CHRISTOPHE een verzoekschrift zou aanbieden, waardoor men hem zou trachten te bewegen zoo door staatkundige bedenkingen, uit de omstandigheden voortvloeijende, als door het treurig tafereel der rampen, welke de *Kaap* noodwendig moesten treffen, wanneer hij bij zijne weigering bleef volharden. Dit verzoekschrift werd hem den 14den Pluviôse, des middernachts, overgeleverd; doch ongevoelig voor de roerende uitdrukkingen, in dit geschrift vervat, en doof voor alle wezenlijk gevoel van eer en pligt, verklaarde hij, dat hij, soldaat zijnde, alleen TOUSSAINT-LOUVERTURE als Opperhoofd erkende en ook dezen alleen gehoorzaamheid verschuldigd was, terwijl hij verzekerde, dat zoo de Franschen pogingen bleven aanwenden om binnen te loopen, alles in vuur en vlam zou staan, voor dat het eskader op de Reede zou ten anker komen.

Den 15den liet de Stadsregering, nog altoos hopende dit stalen hart te zullen vermurwen, een groot getal oude lieden, vrouwen en kinderen bijeenkomen, welke zich in menigte naar zijn verblijf begaven, ten einde hem te smeeken, om hun Vaderland te bewaren voor de rampen, waarmede het bedreigd werd. Doch dit middel had geen beter uitwerksel, dan het ger-

het leven van DESSALINES betrekking hebben, en die voorvallen, welke voor den lezer van eenig be-

eerſte; het gekerm en de tranen dezer lieden werden hem lastig, hij deed hen dus door zijne wachten verdrijven en liet bekend maken, dat hij geen enkel verzoek meer zou aanhooren.

Men zag toen, dat alles verloren was en dat de bedreigingen, die hij gedaan had, weldra ten uitvoer zouden gebragt worden. Des middags ten een uur hoorde men in der daad dat CHRISTOPHE eene groote hoeveelheid vuurtuig aan zijne troepen had doen uitdeelen, met oogmerk om de Stad in brand te ſteken, zoodra er een kanonſchot zou gedaan zijn. Deze toebereidſelen deden de inwoners bemerken dat er voor hun niets overbleef dan hunne woningen te verlaten en elders eene ſchuilplaats te zoeken, zoo als ook een groot aantal derzelver met ter daad deed.

Omtrent ten zes uren des avonds hoorde men van het fort *Picolet* omtrent een twintigtal kanonſchoten, hetwelk het ſein was tot het in brand ſteken der Stad. De Negers, met CHRISTOPHE aan het hoofd, begaven zich dus naar den zeekant en ſtaken den brand in verſcheiden huizen van negotie en weldra daarna keerde zich hunne woede naar de openbare gebouwen; de kantoren der marine, de groote kerk, de kaſernen, de magazijnen, het paleis van het Gouvernement, de Griffie, waar zoo vele, voor de ingezetenen belangrijke, ſtukken bewaard werden, waren in een oogenblik eene prooij der vlammen. Het hospitaal *de la Providence*, het verblijf van zoo vele oude lieden, vrouwen, weezen en zieken, werd zelfs

belang en het oogmerk van dit werk bevorderlijk kunnen zijn, in eenige aanteekeningen vermelden. Toen

niet gespaard; tot driemalen toe stak men hetzelve in brand; doch door de spoedige hulp, die telkens werd aangewend, werd dit gebouw behouden.

Omtrent ten elf uren des avonds was de brand zoo geweldig geworden, dat men de noodzakelijkheid inzag om te vlugten; terwijl het geschreeuw en gekerm der vrouwen en kinderen zulks nog verhaastte. Meer dan duizend huisgezinnen, door de vlammen, die zich van alle kanten verhieven, verlicht, begaven zich op weg, met de Stadsregering aan hun hoofd. Doch den brand willende ontvlugten, zagen zij zich vervolgd door de woede van CHRISTOPHE, die vernomen hebbende, dat deze ongelukkigen zich begeven wilden naar *la Vigie* om aldaar eene schuilplaats te zoeken, eenen zekeren Neger, met name IGNATIUS, afzond, met last aan de Stadsregering, om zich met al haar gevolg te begeven naar geene zijde van de *Kaap*, hetwelk ten oogmerk had, om alle de genen, die zich aldaar bevinden zouden, opteofferen, wanneer de troepen, bij het binnenloopen van het eskader, gedrongen wordende om de Stad te verlaten, naar dezen kant zouden wijken. Gelukkig voorzag men dit oogmerk en weigerde de Regering dus om te gehoorzamen. Een half uur daarna kwam dezelfde IGNATIUS met den eigen last terug en voegde er schrikkelijke bedreigingen bij. Men scheen nu eenigzins gezind te zijn om te gehoorzamen; maar in plaats van den aangewezenen weg te volgen, sloeg men dien naar *la Vigie* in, hopende dat men op den top

van

Toen het Fransche Eskader, na eenen togt van zes- en- veertig dagen, den 11den Pluviôse

van

van dien berg minder aan de woede van CHRISTOPHE zou blootgesteld zijn. Lijfs behoud, kinder- en huwelijks liefde, gelijk ook de vrees, verdubbelden ieders krachten en, men trok voort langs paden, welke met steile rotsen en afgronden omgeven waren. Naauwelijks de plantaadje *d'Espagne* bereikt hebbende, kwam dezelfde Neger nogmaals terug en was woedend, om dat men zijn bevel niet gehoorzaamde, terwijl hij nogmaals op gebiedenden toon herhaalde, dat men niet toeven moest om hem te volgen. Dit bewijs van de oogmerken van CHRISTOPHE, deed de begeérte om te ontvlugten des te grooter worden; de geheele trein vervolgde zijnen moeijelijken togt, door nog ongebaander wegen, als welke men eerst gevolgd was, en met het aanbreken van den dag kwam men op den berg *la Vigie*, waar men zich in de holen en engtens, die denzelven omringen, verspreidde.

Van deze plaats ontdekte men het eskader en deszelfs bewegingen. Ieder schepte weder moed en hoop, en men verwachte met ongeduld het oogenblik der ontscheping om terug te keeren en zijne verlossers te gaan ontvangen. Doch CHRISTOPHE had van het vervolgen zijner prooij nog niet afgezien; voor de vierdemaal zond hij IGNATIUS met een detachement soldaten verzeld, ten einde met geweld de vlugtelingen terug te brengen, boven de *Kaap* te vervoeren en de schuilplaatsen van *la Vigie* in den brand te steken. Alles werd te werk gesteld ten einde dezen Neger te bewegen, om de ongelukkigen dit verblijf

niet

van het tiende jaar op de hoogte van *la Grange* aankwam, werd de zeemagt, gelijk ook de landtroepen, in drie diviſien verdeeld. De eerſte, onder het bevel van den Schout-bij-Nacht LATOUCHE, was beſtemd om te *Port-au-Prince* een leger-corps, dat onder het bevel ſtond van Generaal BOUDET, te ontſchepen; de tweede moest, onder de orders van den Kapitein MAGON,

niet te ontrooven: gebeden, tranen, geld; doch hij was doof en ongevoelig voor alles, en men was genoodzaakt te vertrekken.

De Stadsregering echter, den last van CHRISTOPHE ſchijnende optevolgen, rigtte den togt in naar de bewegingen van het eskader, dat bij eenen gunſtigen wind op de Reede gekomen was. Vermoeijenis en de ſlechte wegen waren de voorwendſelen van den weinigen ſpoed, dien men maakte. Eindelijk werden de wenſchen van deze ongelukkigen, die tot ſlagtöffers beſtemd waren, verhoord. Men was genaderd tot de plantaadje *d'Eſpagne*, toen de ontſcheping der Franſchen bewerkſtelligd werd. De verwarring, die in dit oogenblik plaats had, deed IGNATIUS en zijn detachement verdwijnen; als toen ſpoedde zich ieder voorwaards en men had weldra het genoegen, om zijne vrienden, die hulp aanbragten, te omhelzen.

Zoodanig was het gedrag van CHRISTOPHE, toen de *Kaapſtad* in den brand werd geſtoken; van dien Neger, wiens geveinsdheid de goede trouw der Franſchen een oogenblik wist te verſchalken, en wiens woeste wreedheid welligt zonder voorbeeld is.

GON, de divisie van den Generaal ROCHAMBEAU in de Baaij van *Manenille* aan land zetten en den aanval op het fort *Dauphin* ondersteunen; terwijl de derde, zamengesteld uit de magt, welke de Generaal en Chef LECLERC onder zijn bijzonder bevel gehouden had, bestemd was, om zich van de *Kaapstad* en den naburigen omtrek meester te maken.

Het was dus de eerste divisie, onder het geleide van den Generaal BOUDET, welke tegen DESSALINES gerigt was, daar hem het bevel was opgedragen in het departement van het westen, waarvan men weet dat *Port-au-Prince* de hoofdplaats is. Toen de divisie van den Generaal BOUDET den 15den Pluviôse voor deze plaats verscheen, was DESSALINES aldaar niet tegenwoordig, wijl hij te *St. Marc* gebleven was, ten einde des te beter gemeenschappelijk te kunnen handelen met TOUSSAINT-LOUVERTURE, die van zijne zijde hem ook genaderd en meer naar den kant van de *Gonaïves* getrokken was. Beide hadden zij aan de bevelhebbers van de *Kaap*, *Port-au-Prince* en andere plaatsen order gegeven, om, na dat zij der vijandelijke magt allen mogelijken tegenstand zouden geboden hebben, alles te vuur en te zwaard te verwoesten en zich vervolgens bij hunne onderscheiden Generaals te komen voegen.

Alvorens de reede van *Port-au-Prince* te naderen en eene ontscheping te beproeven, zond de Generaal BOUDET het fregat *la Guerrière* met een van zijne Aides-de-Camp, om den bevelhebber van de plaats de Proclamatie van het Gouvernement te overhandigen, als ook eenige brieven aan de Burgerlijke en Krijgs-beämbten. Deze Officier werd door den Generaal AGÉ, eenen blanken bevelhebber, heusschelijk ontvangen en vond alle gelegenheid, welke hij wenschen kon, om met de voornaamste inwoners en overheden der stad in onderhandeling te treden. Doch het gedrag van den Generaal AGÉ verwekte bij de zwarte bevelhebbers weldra verdenking, zij kwamen in opstand en dwongen hem om den Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET zoo min, als de sloep en de matroosen, te doen vertrekken. In dit uiterste liet de Generaal AGÉ aan den Generaal BOUDET weten, dat men zijn gezag niet meer erkende, en trachtte dezen te bewegen om geene ontscheping met geweld te ondernemen, als zullende ongetwijfeld het sein wezen tot den moord van alle de blanken en het verbranden van de stad.

Op het ontvangen der tijding van het geen er te *Port-au-Prince* was voorgevallen, werd DESSALINES, die deze plaats genaderd was, woedend

dend en zwoer eene bloedige wraak te zullen nemen. Hij schreef terstond aan den Mulatschen bevelhebber LAMARTINIERE om geene orders van den Genraal AGÉ meer te ontvangen en om dadelijk alle blanken, die hij magtig kon worden, in hechtenis te nemen en hem toetezenden. Terzelfder tijd liet hij te *St. Marc* alle de Fransche huisgezinnen, wier vermogen sedert lang zijne begeerlijkheid had gaande gemaakt, opligten, en toen men alle deze slagtoffers bijeen verzameld had, gaf hij bevel om dezelve te vervoeren naar *Verrettes* en *la Grande Rivière*, alwaar hij hen met de bajonet deed afmaken. Eene vrouw van *St. Marc* vond men op den weg van deze Stad naar *l'Artibonite* met den buik opengesneden liggen, hebbende naast haar een kind, hetwelk zij zoogde en dat de borst van zijne rampzalige moeder nog zocht te vatten.

De Generaal BOUDET intusschen de rampen willende verhoeden, waarmede *Port-au-Prince* bedreigd werd, ontscheepte zijne divisie op de kust van *Lamantin*, vanwaar hij aanstonds met zijne voorhoede op het fort *Biroton* aantrok. Bij zijne aankomst ontving hij eenen brief van den Commandant van dit fort, waarin deze hem bezwoer, om zijnen aanval uitteſtellen tot dat de bezetting van den Generaal DESSALINES

 or-

order zou bekomen hebben. Doch in dezen tusschentijd kwamen zoo wel officieren, als soldaten, zich met het Fransche leger vereenigen en het fort *Biroton* werd door onze troepen bezet.

Onmiddelijk daarna begaf zich de divisie op marsch naar *Port-au-Prince*. Zij vond voor de poort van *Leogane* vier duizend zwarten in slagörde geschaard, gecommandeerd door eenen vertrouweling van DESSALINES. Deze snoodäard maakte, gedurende de woordenwisseling, die hij met den Franschen Generaal had aangevangen, eenslags bekend, dat er bevel was gekomen om het Fransche leger wel te ontvangen. Dadelijk trok er een Bataillon voorwaards, doch werd, in plaats van vriendelijk ontvangen te worden, overstort met eene hagelbui van kogels. Deze verraderlijke behandeling was het sein tot een schrikkelijk gevecht, daar niets de woede van den Franschen soldaat weerstond. De Negers werden in stukken gehouwen en vervolgd tot binnen de stad, welke daar door den brand en moord, waarmede zij bedreigd was, ontkwam. Men kon echter niet verhinderen, dat de vlugtende Negers niet een groot getal blanken, de Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET en de matroosen van de sloep met zich voerden, als ook den Generaal

AGÉ,

AGÉ, welke nogtans hunne woede ontkwam. Bij de nadering van het Fransche leger hadden zij hunnen Commandant der Artillerij LACOMBE, als een blanke zijnde, vermoord.

Gedurende deze gebeurtenis was DESSALINES, verre van het gevaar, in zijne gewone bedrijven bezig. Na de verövering van *Port-au-Prince* trok hij naar *Croix-des-Bouquets* alwaar hij LAMARTINIERE aantrof, met het overschot der troepen, die de neerlaag van *Port-au-Prince* ontsnapt waren. Altoos dorstig naar bloed, was hij naauwelijks aangekomen of hij onderzocht waar de blanken waren, welke men medegevoerd had. Men wees er hem omtrent twee honderd aan, die opgesloten waren in een huis of hut van gevlogten teenwerk; oogenblikkelijk deed hij ze door zijne benden omringen en, met uitzondering van den Aide de Camp des Generaals BOUDET, alle fusilleeren en vermoorden.

DESSALINES was nog met dit bloedig bedrijf bezig, toen men vernam, dat de Generaal BOUDET naderde om hem aantetasten. Op het hooren van deze tijding stak hij *Croix-des-Bouquets* in brand en nam de vlugt. Gedurende eenigen tijd scheen hij zijnen aftogt te rigten naar den berg van *Grand-Bois*, doch met eenen spoedigen marsch trok hij over den

zwarten berg naar *Leogane*, welke ſtad hij in brand ſtak, na alvorens alle de blanken te hebben doen vermoorden; van daar begaf hij zich naar *Jacmel*, waar hij met het zwaard in de vuist de inwoners dwong tot het onderteekenen van een adres aan den Generaal LECLERC, bij hetwelk zij hun leedwezen te kennen gaven, wanneer het beſtuur van TOUSSAINT-LOUVERTURE mogt komen te vervallen. Vervolgens trok de wreede tijger naar *St. Marc*, waar hij de verwoesting dezer ſtad voltooide door haar aan de vlammen overtegeven en alle de blanken, die zich in dezelve bevonden, omtebrengen.

Na deze bedrijven week hij met de keur van zijne benden naar *la Crête-à-Pierrot*, zijnde eene geduchte ſtelling, alwaar hij zijn hoofdkwartier vestigde en welke hij grootelijks verſterkt had.

Het was daar, dat de Generaal en Chef, met alle de diviſien zijner armee, den 11den Ventôſe dezen, met bloed bedekten, Afrikaan kwam aantasten. In een der talrijke en bloedige gevechten, welke bij dezen post plaats hadden, werd DESSALINES door den Generaal HARDY, die hem alle gemeenſchap met het fort had afgeſneden, vervolgd; doch vond middel, om door het omtrekken van eenen berg te ontvlugten;

ten; dit toeval was zijn behoud, want de Negers, verschrikt door de stoutheid onzer troepen en door derzelver hardnekkigheid in hun te vervolgen op plaatsen, die tot nog toe voor ontoegankelijk gehouden waren, en boven dien hunne vestingwerken door de bomben vernield en hunne levensmiddelen verbruikt ziende, voorzagen den uitslag van eenen algemeenen aanval en zochten den 3den Germinal door onze linien heen te breken; doch zij sneuvelden alle in deze wanhopige onderneming, en het fort met alle deszelfs magazijnen viel in de handen der Franschen. Wat DESSALINES betreft, die zoo gelukkig het gevaar ontkomen was, deze nam den terugtogt op *Grands-Bois*; doch daar de Generaal en Chef hem den weg had afgesneden door een detachement, hetwelk *Mirebalais* bezet hield, wilde hij zich eenen doortogt openen, doch werd terugeslagen; als toen wierp hij zich in de *Cahous*, waar hij van post tot post dwaalde, verzeld van weinige lieden, doch waar hij de plaatselijke gelegenheid zeer in zijn voordeel had, als zijnde het zeer moeijelijk en gevaarlijk om hem te naderen.

Laat ons voor een oogenblik van dezen Neger, zich in zijne schuilplaats tot nieuwe misdaden voorbereidende, afstappen en tot de gebeurtenissen terugkeeren, die zijne neerlaag waren

ren voorafgegaan. Gedurende dat de divisie van den Generaal BOUDET zich, in het westelijk departement, van *Port-au-Prince* meester maakte en DESSALINES vervolgde, hadden de andere divisien, die tegen TOUSSAINT-LOUVERTURE, CHRISTOPHE en de overige hoofden der Negers gebruikt waren, ook snelle en gewigtige vorderingen gemaakt; niet meer dan vijf dagen te veld zijnde geweest, hadden zij de voornaamste vijandelijke verzameling verdreven en zich van derzelver bagaadje, gelijk ook van een gedeelte harer artillerie meester gemaakt.

In de legerplaats der oproerlingen had weerspannigheid plaats. CLERVAUX, LAPLUME, MAUREPAS, PAUL LOUVERTURE en meer andere hoofden der Negers of lieden van de kleur hadden zich onderworpen, zelfs TOUSSAINT-LOUVERTURE was, in groote wanörde, in de bosschen gevlugt, na dat hij te vergeefs beproefd had om door zijne listen de goede trouw van den Franschen Generaal te verschalken (*) en ter-

(*) Men zal zich herinneren dat het Fransch Gouvernement TOUSSAINT-LOUVERTURE zijne beide kinderen gezonden had, ten einde daardoor zijn hart te bewegen en hem tot zijnen pligt terugtebrengen; doch de barbaarsche Vader wist deze omstandigheid ten voordeele zijner trouwloosheid te doen dienen. De directeur van het koloniale *Instituut*, de Heer COISNON, trof hem te Go-

terwijl hij alleen de algemeene vervloeking en eenige honderden zijner lieden met zich voerde:

Gonaives aan. Beide de Zonen vielen den Vader in de armen en zoo wel de een als de anderen ſtorteden tranen. De Heer COISNON van dit oogenblik, hetwelk hem gunstig toeſcheen, gebruik willende maken, hield den Vader tegen, toen deze hem uit erkentenis wilde omhelzen. —— Is dit wel TOUSSAINT, vroeg hij, Is het de vriend wel van *Frankryk* dien ik omhelze? — Kunt gij hier aan twijfelen? antwoordde de zwarte Generaal, terwijl hij zich in zijne armen wierp. – Vervolgens tot de zaak overgaande, hernam de Heer COISNON —— Generaal! in uwe kinderen zult gij op dit oogenblik de tolken aantreffen van den Eerſten Conſul en van den Kapitein Generaal der Kolonie, ſtel vrij in hunne onſchuld en de zuiverheid van hun gevoel vertrouwen. Want zij zullen u de echte waarheid verhalen.

De oudſte Zoon van TOUSSAINT-LOUVERTURE nam toen het woord en deed zijn Vader een getrouw verhaal van het geen hem den Eerſten Conſul te *Parys* en den Kapitein Generaal zoo te *Brest*, als aan de *Kaap*, gezegd hadden. Onder dit alles bewaarde TOUSSAINT-LOUVERTURE een diep ſtilzwijgen. De Heer COISNON ſtood hem vervolgens eene doos aan, waarin een brief van den Eerſten Conſul geſloten was. TOUSSAINT nam dezelve, las den brief en ſcheen over den inhoud zeer voldaan te zijn. Na dat het geſprek nog eenige oogenblikken had voortgeduurd, maande de Heer COISNON hem ernstig aan om zich bij den Kapitein Generaal te vervoegen, met aanzoek om zijn eerſten Lieute-

de: in één woord, de toestand der oproerlingen was zoodanig, dat hunnen geheelen ondergang

tenant te worden, hem verzekerende dat men gaarne wilde gelooven, dat hij aan den brand der *Kaapstad* geen het minste deel had. Hij ging zelfs, om hem des te meer vertrouwen inteboezemen, zoo verre, dat hij voorstelde om bij hem als gijzelaar te blijven, ten waarborg van de aanbiedingen, welke hij hem uit naam van het Fransch Gouvernement deed. Deze voorstellen waren dringend en konden moeijelijk ontweken worden zonder verdenking optewekken. Om dezelve dus te ontgaan antwoordde TOUSSAINT-LOUVERTURE, dat het hem voor dit oogenblik niet mogelijk was zich naar den Kapitein Generaal te begeven, wijl hij de andere Opperhoofden der Negers, van welke hij reeds dreigende brieven ontvangen had, moest ontzien; doch hij verzocht den Heer COISNON den Generaal en Chef te schrijven om allen aanval te staken, aannemende van zijnen kant hetzelfde te zullen doen. De Heer COISNON schreef dadelijk, onder zijne oogen, aan den Franschen Generaal en TOUSSAINT-LOUVERTURE deed hem den brief toekomen. Des anderen daags, toen de zwarte Generaal zich gereed maakte om te vertrekken, hernieuwde de Heer COISNON zijn aanzoek, ten einde hem te bewegen om zich naar de *Kaap* te begeven; doch alles te vergeefs; hij haalde hem echter over om aan den Kapitein-Generaal te schrijven, het welk opstaande voet geschiedde. De Heer COISNON vertrok vervolgens weder naar de *Kaap*, met de beide kinderen van TOUSSAINT LOUVERTURE, die door hunnen Vader gelast waren om zijne depeches den Fran-

gang onvermijdelijk ſcheen; doch het was in deze hachlijke omſtandigheden dat zij toevlugt na-

Franſchen Generaal ter hand te ſtellen. Deze, dezelve gelezen hebbende, ſchreef eenen brief terug, dien hij den Zonen van TOUSSAINT ter hand ſtelde, om in perſoon hunnen Vader zijn antwoord overtebrengen; terwijl hij hun ter zelfder tijd gelastte om hem te verzekeren, dat hij altoos genegen bleef het voorledene te vergeten; dat hij hem nogmaals aanmaande zich bij hem Kapitein Generaal te vervoegen; ten einde gezamenlijk de middelen te beramen om alle wanorde te ſtuiten, hem zijn woord van eer gevende, dat hij tot zijnen eerſten luitenant aangeſteld en met de grootſte onderſcheiding behandeld zou worden, en eindelijk dat hij hem, om een bewijs van zijne welwillendheid te geven, eenen wapenſtilſtand van vier dagen vergunde, ten einde in dien tijd zich bij hem te vervoegen.

Het was gedurende deze vier dagen dat TOUSSAINT-LOUVERTURE last gaf om alle de blanken in de kolonie te vermoorden en zijne ſchikkingen ter verdediging beraamde. Verontwaardigd over zoo vele trouwloosheid, deed de Franſche Generaal, alvorens van dezelve wraak te nemen, de volgende Proclamatie afkondigen:

„ In den naam van het Fransch Gouvernement ben ik hier gekomen om u den vrede en het geluk aantebrengen. Ik voorzag dat de eerzuchtige oogmerken van de Opperhoofden der Kolonie mij vele hinderpalen zouden in den weg ſtellen, en ik heb mij niet bedrogen . . . . . . Tegenwoordig zijn hunne ver-

famen tot de verraderlijke middelen, welke ik ga blootleggen.

De eerfte, die door eenen geveinsden ftap ter onderwerping den dreigenden ftorm zocht aftewenden, was de brandftichter CHRISTOPHE. Deze fnoodaard liet den Franfchen Generaal weten, dat hij altoos de vriend geweest was der blanken, wier kundigheden en maatfchappelijke deugden hij meer dan iemand van de kleur hoogachte; dat alle Europeanen, die op *St. Domingo* geweest waren, van zijne beginfelen en gedrag getuigenis geven konden;

verraderlijke voornemens geheel ontmaskerd. De Generaal TOUSSAINT had mij zijne kinderen gezonden met eenen brief, in welken hij verzekerde, dat hij niets meer verlangde, dan het geluk der kolonie bevestigd te zien en dat hij gereed was om de bevelen, die ik hem geven zoude, te gehoorzamen. Ik heb hem gemeld zich bij mij te vervoegen en mijn woord van eer gegeven om hem tot mijnen Luitenant-Generaal te benoemen; doch hij heeft hierop met niets beduidende woorden geantwoord en zoekt alleenlijk tijd te winnen . . . . . Ik ben dus verpligt dien Oproerling de magt van het Fransch Gouvernement te doen ondervinden en beveel het navolgende: De Generaals TOUSSAINT en CHRISTOPHE worden buiten de wet gefteld, en ieder een gelast op hun aantevallen en hen te behandelen als vijanden der Franfche Republiek, enz. . . . . (*Proclam: van* 28 *Pluviôse An* X).

den; dat gebiedende omſtandigheden, welke zoo dikwerf het gedrag bepalen van hun, die de magt in handen hebben, hem geen meester gelaten hadden om te handelen naar zijne verkiezing; met één woord, dat hij wenschte te weten, of er voor hem nog veiligheid te vinden was. — De Kapitein Generaal deed hem antwoorden, dat de armen van het Franſche Volk altoos voor den berouwhebbenden openſtonden; dat de Eerſte Conſul gewoon was de bedrijven der menſchen in derzelver geheel in overweging te nemen en dat eene enkele ſlechte daad, welke dan ook de gevolgen mogten geweest zijn, nimmer bij hem eenige bewezene diensten kon uitwisſchen; eindelijk, dat zoo hij zich onvoorwaardelijk wilde overgeven, hij reden zou hebben van te vreden te zijn.

Er verliepen eenige dagen alvorens CHRISTOPHE den Franſchen Generaal zijn beſluit liet weten; hij moest natuurlijk aan TOUSSAINT en de andere bevelhebbers de gevolgen van zijnen ſtap bekend maken en met gemeen overleg te werk gaan, ten einde hieruit des te meer voordeel te trekken; doch eindelijk deed hij den Kapitein Generaal bekend maken, dat hij zijne bevelen wachtende was. Hij kreeg tot antwoord, dat hij zich alleen in perſoon naar de *Kaap* begeven moest, alle de landbouwers,

 die

die zich bij hem bevonden, moest terugzenden, alle de troepen, die onder zijn bevel ſtonden, te zamen trekken en zijne magazijnen en artillerie moest overgeven; hetwelk alles letterlijk werd uitgevoerd.

Deze ſtap werd weldra gevolgd van eenen tweeden, die ongetwijfeld met den eerſten in verband ſtond. Men zal zich herinneren dat bij den moord der blanken te *Croix-des-Bouquets* de Aide-de-Camp van den Generaal BOUDET door DESSALINES verſchoond en door de Negers, bij de ontruiming van *Port-au-Prince*, was medégevoerd geworden. Vervolgens van plaats tot plaats en van bosch tot bosch geſleept, was deze officier menigvuldige malen op het punt geweest om den dood te ondergaan; doch eindelijk den 8ſten Germinal uit zijnen ongelukkigen toeſtand gered. TOUSSAINT-LOUVERTURE zond DESSALINES bevel om hem den man te zenden. In deszelfs tegenwoordigheid gebragt zijnde, ſtelde TOUSSAINT hem den ſtaat voor, waartoe de zaken gekomen waren; gaf hem te kennen hoe leed het hem was van eenen oorlog te zien voortduren zonder oogmerk of doel; betuigde hem eindelijk zijn berouw en ſtelde hem voor om hem naar den Kapitein Generaal te zenden met voorſlagen van bevrediging.

De

De wensch, om de rust in de Kolonie hersteld te zien en eenen zoo rampvollen oorlog te doen eindigen, verdreef de billijke verdenkingen, welke de aanbiedingen van TOUSSAINT-LOUVERTURE dén vrienden van *Frankrijk* natuurlijk moesten inboezemen; de Generaal LECLERC gaf zijne toestemming tot eenen stilstand van wapenen en liet TOUSSAINT en de overige Opperhoofden der Negers weten, dat zij zich alleen hadden te begeven naar de *Kaap* en dat de tijd van vergiffenis voor hun nog niet verstreken was.

TOUSSAINT-LOUVERTURE, DESSALINES en eenige andere onderbevelhebbers der Negers bleven niet in gebreke, om gebruik te maken van de vergunning des Franschen Generaals; zij vervoegden zich bij hem aan de *Kaap*, verzochten in gunst te worden aangenomen en zwoeren getrouw aan *Frankrijk* te zullen zijn.

De Kapitein Generaal nam hunne onderwerping aan, beval aan TOUSSAINT-LOUVERTURE om zich te begeven naar eene plantaadje te *Gonaïves* en zond DESSALINES naar eene andere plantaadje nabij *St. Marc*, met verbod aan beiden, om zonder zijn bevel deze plaatsen te verlaten.

De tijd en de gebeurtenissen hebben de geheime oogmerken van deze zoo wreede, als

trouwlooze Negers ontmaskerd; hunne onderwerping was alleen eene tijdelijke opoffering, welke de omſtandigheden noodzakelijk maakten, en terwijl zij gehoorzaamheid zwoeren aan *Frankrijk* hadden zij reeds hunne maatregelen genomen, om, op afgeſprokene teekens, alle de Negers weder te verzamelen, en de wapenen te doen opvatten, ten einde de Franſchen aantevallen op het oogenblik, wanneer derzelver dapperheid en krachten, door ziekten en het ſlechte jaargetijde, zouden verlamd zijn geworden.

Doch het verraad, waarmede de eerzuchtige en ſnoode ziel van DESSALINES als toen zwanger ging is nog niet algemeen genoeg bekend. Deze Afrikaan zoo begeerig naar gezag, als naar bloed, voedde reeds ſedert lang eenen verborgen haat tegen TOUSSAINT-LOUVERTURE. Eerzucht alleen en begeerte naar rijkdom hadden hem aan zijne verbindtenis met dit Opperhoofd getrouw doen blijven; doch zoodra hij hem in de magt der Franſchen zag, beſloot hij hem opteofferen, ten einde de vruchten van hunne gemeenſchappelijke beraadſlagingen alleen te genieten en zich van het Opperbevel in de Kolonie meester te maken.

Hij regelde in der daad zijn geheel gedrag overeenkomſtig dit ontwerp. De wreede en on-

onverzoenlijke DESSALINES betoonde eenen onbegrensden ijver voor de belangen van *Frankrijk* en der Kolonie; hij trachtte door alle mogelijke middelen zijne misdaden te doen vergeten en het vertrouwen van den Generaal en Chef te winnen. Terwijl hij deze verraderlijke rol ſpeelde was TOUSSAINT-LOUVERTURE getrouwer aan zijne verbindtenisſen gebleven en bereidde in het geheim den nieuwen opſtand der Negers; bij nacht begaf hij zich naar onderſcheidene gedeelten van het eiland, om de zwarten opteruijen, hield geheime bijeenkomſten, en ſchreef aan zijne vertrouwelingen in de *Kaapſtad*, ten einde van hun den toeſtand van het Franſche leger te vernemen en dienvolgende zijne maatregelen interigten. Doch het waren de gelastigden van den Kapitein Generaal niet meer, die zijne ſtappen nagingen; de eerlooze DESSALINES en CHRISTOPHE hadden zich hiermede belast en maakten alle de bijzonderheden van het gedrag van TOUSSAINT-LOUVERTURE den Generaal en Chef van het Franſche leger van tijd tot tijd geregeld bekend. „DESSALINES en CHRISTOPHE," ſchreef men van de *Kaap*, in Thermidor van het elfden Jaar, „zijn de eerſten geweest, die de listen van TOUSSAINT-LOUVERTURE ontmaskerd hebben. De Kapitein Generaal is zeer vol-

daan over het gedrag van beide deze zwarte Generaals. Ongetwijfeld zijn zij de bewerkers van veel kwaad; doch wanneer zij zich blijven gedragen, zoo als zij sedert eenigen tijd gedaan hebben, is de toegevendheid van het Fransche volk onbepaald en kan het Gouvernement het voorledene vergeten."

Het verraad, gesmeed door deze twee snoodaards, die de volkomene verwoesting der Kolonie wilden bewerken, door den val van hem, wiens gezag zij benijdden, had dien goeden uitslag, welken zij konden wenschen. Een onderschepte brief van TOUSSAINT-LOUVERTURE, dien den Generaal LECLERC werd ter hand gesteld, bragt de ontwerpen van dit Opperhoofd geheel aan den dag; en de Kapitein Generaal alle deze zamenspanningen op eenmaal willende vernietigen, deed hem, met nog eenige andere aangeklaagde Generaals, gevangen nemen en spoedig naar *Frankrijk* vervoeren, alwaar hij sedert in de citadel van *Besançon* overleden is.

Van dit oogenblik af stond der eerzuchtige ontwerpen van DESSALINES niets meer in den weg. De eenige Divisie Generaal in het leger der zwarten en de tweede na TOUSSAINT-LOUVERTURE zijnde, was het natuurlijk, dat de aandacht der Negers zich op hem moest be-

bepalen, dat de andere hoofden hem het Opperbevel opdroegen en als hunnen Overften erkenden. Het oogenblik echter, waarop hij zijn verraad, ten opzigte der Franfchen, moest doen werken, was nog niet gekomen; in tegendeel, na dat hij TOUSSAINT-LOUVERTURE had overgeleverd en zich hiervan bij den Franfchen Generaal eene nieuwe verdienfte had weten te maken, ging hij, met denzelfden fchijn van getrouwheid, voort. De Generaal LECLERC hem de ontwapening der Negers, in eenige nog onrustige diftricten, hebbende opgedragen, volbragt hij dezen last mèt zoo veel ijver en hadden zijne fchikkingen eenen zoo goeden uitflag, dat de Kapitein Generaal, in de *orde van den dag* van den 10den Thermidor des elfden jaars, hem openlijk zijne tevredenheid betuigde.

Het was gedurende dezen korten tijd, door DESSALINES befteed om alle de middelen tot eenen nieuwen opftand te bereiden, dat de zoo verwonderlijke nieuwe inrigting der kolonie, door de vlijt van den Generaal LECLERC, tot ftand kwam; de ongelukkige kolonisten konden reeds hoop voeden op eene betere toekomst en fchenen het eindperk hunner rampen bereikt te hebben; reeds werden de weder geopende havens van het eiland met de rijk-

 dom-

dommen van beide werelddeelen vervuld; nog maar een weinig tijds van rust en voorſpoed was er noodig, en de rampen van *St. Domingo* zouden herſteld en vergeten zijn geweest; de kolonie zou haren vorigen rang hernomen hebben en voor het moederland, door deszelfs betrekkingen met haar, de bronnen van ouden voorſpoed weder geopend zijn. Doch helaas! deze dagen van vertroostende hoop verdwenen ſpoedig. Reeds in het begin van Fructidor werd zekere BELAIR oproerig, een woeste Afrikaan, die tot nu toe aan de Republiek was onderworpen gebleven, doch in het geheim door DESSALINES was aangemoedigd geworden; en een gedeelte der koloniale troepen, die in ſoldij der Franſchen ſtonden, voegde zich bij hem. Men moest hem aantasten, en na verſcheidene gevechten werd de elendige met zijne afſchuwelijke vrouw gevangen genomen en door eene militaire Commisſie beiden ter dood veroordeeld. Dit wijf was een wild dier onder eene menſchelijke gedaante. *Zij* woedde vooral tegen de ongelukkige gevangenen, die zij zelve verminkte en wier ingewanden zij met een ſoort van genoegen verſcheurde; men zag haar altoos met bloed bemorst en verſierd met het een of ander zegeteeken harer wreedheid. Over het algemeen hebben de Ne-

ger-

gerinnen en de Vrouwen van de kleur op *St. Domingo* een zeer werkzaam aandeel genomen aan de gepleegde misdaden en aan de buitenſporigheden van allerlei aard, die de rampen dezer kolonie zoo verſchrikkelijk gemaakt hebben. Altoos en overal zag men haar bij de wreedſte tooneelen tegenwoordig en er zijn welligt meer gevangenen door hare handen, dan door die der Negers, omgekomen; men ſchrijft haar zelfs eene verfijnde barbaarsheid en wreedheid toe, nog afſchuwelijker dan die van de woeste ſoldaten van dit leger. Somtijds namen zij ook deel in de gevechten met eene ongeloofelijke woede en razernij. Bij verſcheidene gelegenheden achter de ſtrijdenden geplaatst, hitsten zij dezelve door haar woest geſchreeuw tot eenen wanhopigen tegenſtand aan, en genoodzaakt zijnde te wijken vervolgden zij hen met verſchrikkelijke vervloekingen.

In de maand Vendémiaire barstten er ook nog andere oproeren uit; een zekere SANS-SOUCI, die tot nu toe onder de geringſte klasſe der Negers had behoord, verzamelde rondom zich eenige ellendige *Congos* en ſtak den brand in verſcheidene plantaadjen. Door den Generaal, die in het noordelijk gedeelte van het eiland het bevel voerde, vervolgd wordende, nam hij de vlugt naar de ontoe-

 gan-

genkelijkste plaatsen en kwam niet weder te voorschijn.

De hitte werd intusschen onverdragelijk en het was onmogelijk geworden om eenige onderneming te wagen. De zwarigheden vermeerderden naar mate de luchtsgesteldheid verergerde; de hospitalen waren boven dien met zieken vervuld en iederen dag rigtte de ziekte verschrikkelijke verwoestingen aan.

Als toen was het, dat DESSALINES, CHRISTOPHE en CLERVAUX openlijk het masker afligtten en aan alle kanten het teeken gaven tot den opstand, welke weldra algemeen werd in de districten van *la Marmelade*, *Dondon*, *Moustique*, *het Zuiden*, *Jeremie*, *Leogane*, *Jacmel* en *des Bains*. In weerwil van den moed en tegenstand onzer troepen, kwamen aldaar de brandstichtingen en allerlei verwoestingen weder te voorschijn; doch het is vooral in het noordelijk gedeelte van het eiland, waar zich DESSALINES en CHRISTOPHE bevonden, dat de schrikkelijkste rooverijen plaats hadden; alles, wat door de werkzame vlijt der bewoners was hersteld geworden, werd in weinig tijds eene prooij der vlammen; niets werd gespaard door deze snoodaards, wier razende woede zich met snellen vaart verspreidde en alles, wat haar in den weg stond, met verwoesting en den dood bedreigde en trof.

In

In de laatste dagen van Vendémiaire het weder een weinig verkoeld zijnde, gelastte de Generaal en Chef, begeerig om van de trouwloosheid der Negers wraak te nemen, den Generaal BOUDET om zich met hem te vereenigen, voornemens zijnde, het kostte wat het wilde, de Roovers uitteroeijen; doch het lot had het anders beslist: in de eerste dagen van Brumaire ziek geworden zijnde, overleed de Generaal en Chef den elfden van die maand. Het leger, getuige zijnde geweest van zijne zorgvuldigheid, onvermoeide werkzaamheid en arbeid, beweende in hem eenen Bevelhebber en Vader. Op het gerucht van zijnen dood naderden de Roovers met een woest geschreeuw en den wreeden DESSALINES aan hun hoofd, tot voor de poorten van *de Kaap*, dreigende alles te vuur en te zwaard te zullen verwoesten; doch de Divisie Generaal CLAUSEL bood hen aan alle kanten tegenstand, waar door zij tot den terugtogt genoodzaakt werden. Den vijftienden daaraanvolgende de omstandigheden intusschen dringender zijnde geworden, door de gestadige vermeerdering van het getal der oproerigen, besloten de Generaals, die zich aan *de Kaap* bevonden, om tegen den vijand optetrekken en er had dus een algemeen gevecht plaats. DESSALINES bood de Franschen niet

lang

lang tegenſtand; overwonnen, in ſtukken gehouwen en vervolgd, verliet hij de vlakte en nam de wijk naar ontoegankelijke plaatſen.

Sedert dit tijdſtip verſcheen deze Afrikaan niet meer in het veld, doch zich de regten van het opperbevel aanmatigende, deed hij zijne bevelen de overige hoofden toekomen en droeg hen op het geen hij geſchikt oordeelde hen toetevertrouwen.

Hij ſchafte zich eene lijfwacht en talrijken Etat-major aan, met welke hij de districten, die in opſtand waren, doorkruistte, terwijl hij overal bevel gaf tot brandſtichten en moorden.

Zijn gezag was echter niet zoodanig gevestigd, of hij vond dikwerf gelegenheid om zijne wreedheid ook op zijne aanhangelingen uitteoefenen. Verſcheiden bevelhebbers, van zijn verraad omtrent TOUSSAINT-LOUVERTURE onderrigt, hadden den moed om hunne verôntwaardiging openlijk te doen blijken; anderen weigerden zijn gezag te erkennen en werden gevaarlijk voor zijne eerzucht. Zie hier echter hoe DESSALINES deze bewegingen wist te ſtillen. Op zekeren dag ontbood hij, onder verſchillende voorwendſelen, alle de bevelhebbers, welke hij als eerzuchtigen en ontevredenen kende, bij zich, en toen zij in zijne tegenwoordigheid gekomen waren, liet hij hen om-

rin-

ringen en door zijne lijfwachten vermoorden. Op eenen anderen tijd onderrigt zijnde dat een korps van zevenduizend Negers, gekommandeerd door eenen Mulatſchen bevelhebber, oproerig geworden was en zijne bevelen weigerde te erkennen, trok hij aanſtonds aan het hoofd van eene bende keurlingen tegen hun op, overviel ze en deed hen ontwapenen; vervolgens een ſoort van krijgsraad houdende, deed hij hen ten vure doemen. Deze rampzaligen werden in der daad gebonden, gekneveld en opgeſloten in verlatene woningen, welke men in brand ſtak, zoo dat zij allen omkwamen, onder een afgrijsſelijk gekerm. Gedurende deze teregtſtelling was er eene Vrouw van een dier ongelukkigen, welke woedend en wanhopig toeliep op DESSALINES, om hem een mes in het hart te ſtooten, doch een der lijfwachten van dit monſter kloofde haar het hoofd in tweeen. Deze ongelukkige had drie nog zeer jonge kinderen; DESSALINES deed ze grijpen en in de vlammen werpen.

Het was door bedrijven van dezen aard dat deze barbaarſche Afrikaan zijne heerſchappij grondvestte, terwijl CHRISTOPHE en CLERVAUX, als de getrouwe werktuigen zijner wreedheid, hem elders, door ſchrikkelijke buitenſporigheden, hierin behulpzaam waren. Ongelukkig

de

de Franſchen, dic in de handen dezer tijgers vielen! Zij wierden de beklagelijke voorwerpen van eene barbaarsheid, wier verhaal ieder zou doen ijzen, wanneer al de pen haar zou kunnen beſchrijven. Men zag op dezen tijd de ſchrikkelijkſte tooneelen van wreedheid, welke nog op den ongelukkigen grond van *St. Domingo* hadden plaats gehad.

De oorlog tusſchen *Frankrijk* en *Engeland* was intusſchen in *Europa* weder ontſtoken. Deze laatſte mogendheid had niet zonder ſpijt gezien, dat de goede orde op *St. Domingo* begon herſteld te worden (*). Men had in het Engel-

(*) De altoosdurende oorzaak der rampen van *St. Domingo* moet men zoeken in de afgunſtige gezindheid van *Engeland*, hetwelk nimmer het denkbeeld heeft kunnen verdragen dat deze rijke Kolonie in het bezit der Franſchen was. Deze mogendheid was het, die, in de eerſte tijden der omwenteling, alle moeite aanwendde om de ontevredenheid en beweging aantevuren, welke door de onvoorzigtigheid van ſommige lieden, onder de vijfhonderd duizend Negers van dit eiland, toen reeds ſmeulde.

Men drukte te *Londen* geregeld en onder het oog van het Ministerie duizende exemplaren van alle de Redevoeringen, die in de Vergaderingen *des Amis des Noirs* zoo in *Frankryk* als *Engeland* gehouden werden, gelijk ook van alle de ontwerpen, welke men aldaar vormde; terwijl men dezelve vermeerderde met aantee-

gelsche parlement meer dan eenmaal hoog opgegeven van het gevaar voor den koophandel van

teekeningen en bijvoegsels, opzigtelijk alle de vergeefsche pogingen, welke door deze zoogenaamde menschenvrienden werden in het werk gesteld, om de vrijheid der Negers te bevorderen, en omtrent alle de hinderpalen, welke zij, in hunne heilzame oogmerken, door de trotsheid en hebzucht der kolonisten, ontmoetten. Van deze geschriften werd van tijd tot tijd eene kostbare lading gezonden aan eenen Tol-bedienden op *Jamaika*, die door het Ministerie gelast was om dezelve op *St. Domingo* intevoeren.

Toen de beweging op zijn hoogst en gereed was uitgebarsten, deed vervolgens het Britsch Ministerie, onder voorwendsel van de veiligheid der Engelsche Kolonien te verzekeren, naar *Jamaika* en *Barbados* eene groote menigte van krijgsbehoeften en wapenen van allerlei soort vervoeren, hetwelk alles, zoo wel als de Geschriften, in handen kwam der Negers op *St. Domingo*.

Gedurende de tien laatste maanden van den vrede, van welken men in *Europa* naauwelijks genot heeft gehad, bleef het Engelsch Ministerie bestendig in oorlog met *St. Domingo*. Men zag aanhoudend Engelsche kruisers op de kusten. TOUSSAINT-LOUVERTURE onderhield verstandhouding op *Jamaika*, en eenigen tijd voor de aankomst der Fransche expeditie had men eenen zekeren BRUNEL, gewezen Schatmeester der Kolonie en een afhangeling van TOUSSAINT, naar *Jamaika* gezonden, om met de Engelschen in onderhandeling te treden. TOUSSAINT zelf had bezittingen op dit eiland.

Doch

van *Groot-Brittannien*, wanneer deze Kolonie in haren vorigen ſtaat kwame, en deze klagten de-

Doch zie hier nog andere bewijzen, die even echt zijn. De Korvet *la Baijonnaiſe*, kapitein PLASSAN, naar *Santo-Domingo* zeilende, trof een Engelsch Fregat aan op de zuidelijke kust, zeer digt bij land, hebbende eene ſloep uitgezet, welke aan wal roeide, in een diſtrict, waar den opſtand was uitgebarsten. De Franſche kapitein manoeuvreerde op die wijze, dat hij tusſchen de kust en het Engelsch Fregat inkwam en gaf den Engelſchen kapitein te kennen, dat zijn gedrag ſtrijdig was met de wetten der zeevaard; dat hij de kust niet naderen moest, maar in eene haven inloopen, wanneer hem iets ontbrak. De Engelſche kapitein riep daarop zijne ſloep terug en verwijderde zich. Dit Fregat kruistte aanhoudend op de kusten van *St. Domingo*. Eene andere Engelſche Korvet kwam te *Jacmel* ten anker, terwijl deze plaats door de oproerlingen werd ingeſloten en verbleef aldaar eenige dagen als wist men van geene vijandelijkheden, op eenmaal echter verdween zij uit de haven, zonder den Generaal PAGEOT, die in de plaats het bevel voerde, hiervan te verwittigen, en des anderen daags beſpeurde men haar in eene Baaij, waar zij, door hare ſloepen, met de oproerlingen gemeenſchap hield. — Bij eenen aanval, dien de Generaal CLAUZEL te *Limbé* deed, beſpeurden de Franſchen eenen blanken officier onder de oproerige Negers, in eene Engelſche montering. Een gevangen Neger getuigde ook, dat hij met der daad een Engelsch officier was.

Terwijl *Frankryk* dus zijne troepen naar *St. Domingo* zond

deden duidelijk zien, dat men te *Londen* het oogmerk had om eene nieuwe omkeering te bewerken. Er is zelfs geen twijfel of dit was een der voorname beweegredenen van de, voor alle natien zoo beledigende, verbreking van den vrede van *Amiens* door het Britsch Gouvernement. Men hoopte, dat, wanneer het Fransch Gouvernement geene verſterkingen meer naar *St. Domingo* zou kunnen zenden, de opgeſtane Negers de troepen, die er waren, gemakkelijk zouden ter onder brengen; en wanneer deze onkundige en woeste lieden aldus meester van deze kolonie zouden geworden zijn, de verwoesting zoo groot zou wezen, dat zij voor langen tijd niet meer onder het getal der bezittingen, die voor den Europiſchen koophandel van nut zijn, zou kunnen geteld worden, of dat het, bij ſlot van rekening, voor *Engeland* gemakkelijk zou wezen op dit ei-

zond en de gevaarlijke ondernemirg waagde om de oproerige Negers te onderwerpen en dus ook daar door *Jamaika* zelve te beveiligen, verleende *Engeland* deze zelfde Negers eenen vermogenden bijſtand, en zond hun wapenen en ontwerpen van opſtand tegen *Frankryk*, en zulks *gedurende den Vrede*! Dit verfoeijelijk gedrag laat zich alleen verklaren door berekeningen van voordeel in den handel en door de trouwloosheid van een ſchaamteloos Gouvernement.

eiland eenen uitsluitenden invloed te verkrijgen.

De gebeurtenissen beäntwoordden al te wel aan deze verwachting van het Engelsch ministerie. Naauwelijks was de tijding van den oorlog tusschen *Frankryk* en *Engeland* op *St. Domingo* gekomen, of de opstand der Negers werd geduchter en meer algemeen; zij, die tot nog toe door de tegenwoordigheid der Fransche troepen waren bedwongen geworden, verlieten den landbouw en gingen zich met DESSALINES vereenigen; de Neger-Regimenten, welke de Generaal LECLERC in het Fransche leger had ingelijfd, liepen tot den vijand over en woede en wraakzucht zoo wel, als nieuwe moed, keerden in het hart dier woeste Afrikanen terug.

Op eenmaal in alle hunne posten aangetast, waren de Franschen genoodzaakt voor de overmagt te wijken en zich in de sterke plaatsen terugtetrekken; alles ontbrak hun op eenmaal, zoo wel de versterking en hulp uit *Europa*, welke de Engelsche vloten, die op de kusten van *St. Domingo* kruisten, dreigden te onderscheppen, als de bijstand der kolonisten, die door vrees waren terneergeslagen en een land verlieten, welks rampen ten top geklommen waren, gelijk ook de toevoer van de naburige eilanden hen was afgesneden.

In

In dezen hagchelijken toestand scheen de heldenmoed der Fransche troepen te verdubbelen; de Generaal ROCHAMBEAU, die den Generaal LECLERC was opgevolgd, deed voor de verdediging der kolonie alles, wat men verwachten kon van het vruchtbaarste vernuft in het vinden van hulpmiddelen en van eene beproefde dapperheid; doch de strijd was te ongelijk, om lang te kunnen duren. Van wapenen voorzien door de Engelschen, door hunne Officieren geleid en door derzelver schepen ondersteund, moesten zestig-duizend Negers, waarover DESSALINES het bevel voerde, weldra de overhand behouden op een gering getal van Fransche krijgslieden, die door vermoeijenissen afgemat en door de verwoestingen van eene besmettelijke ziekte verzwakt waren. De vaste plaatsen der kolonie werden, de een voor, de ander na, bij verdrag ingenomen, en er bleven weldra voor de wreedheid der Negers geene andere voorwerpen over, dan de kolonisten, welke niet hadden kunnen vlugten, of hunnen geboortegrond, in weerwil van al het gevaar, boven een vreemd land verkozen hadden.

De ontruiming der Moelje *St. Nicolas*, de laatste post door de Franschen bezet, was opmerkelijk door omstandigheden, welke verdie-

nen vermeld te worden. Deze plaats was gedurende vijf maanden te land en ter zee geblokkeerd geweest en dagelijks beschoten door de batterijen, die haar bestreken. De Generaal LOUIS NOAILLES, die het bevel voerde over de divisie, welke deze plaats bezet hield, was zesmalen gesommeerd geworden om de plaats interuimen; doch had telken reize geweigerd zich aan de Engelschen en aan Roovers overtegeven; eindelijk echter de onmogelijkheid bevroedende om de plaats langer intehouden, zonder het leven der Franschen, waarover hij het bevel voerde, in gevaar te stellen, besloot hij dezelve te ontruimen.

Den 14 Frimaire van het twaalfde jaar werd al het grof geschut vernageld, de affuiten aan stukken geslagen en alle de krijgsbehoeften vernield; het kruid en metaal geschut werd ingescheept en de troepen begaven zich aan boord, in het aanzien der Negers, die op de hoogten, in de nabijheid der stad, gelegerd waren, en van het Engelsche Fregat *de Piek*, het welk voor de haven ten anker lag. Zoo stoutmoedig in de uitvoering, als onverzettelijk in zijn besluit, hield de Generaal NOAILLES de regterzijde der retranchementen met zestig man tot middernacht bezet, terwijl de Chef der kavallerie LAFORTELLE tot op denzelfden tijd den linker-

kerkant bewaarde met eene kompagnie van het een- en- dertigste Regiment. Beiden stapten de laatsten in eene sloep. De Flotille, welke deze dappere Franschen voerde, en uit negen kleine vaartuigen bestond, kwam zonder gevaar te *Baracoa*, op het eiland *Cuba*, waar zij door de Spanjaarden en de gevlugte inwoners van *St. Domingo* met geestdrift ontvangen werd (*).

Eene bijzonderheid van eene andere natuur onderscheidde de kapitulatie van *Port-au-Prince*. Het

(*) De Generaal NOAILLES vertrok, na eenige dagen te hebben stilgelegen, van *Baracoa* naar *Havana*, waar zijne divisie moest bijeenkomen. Den tweeden nacht van zijnen togt werd de Goëlet *le Courrier*, waarop hij zich bevond, van de overige vaartuigen afgescheiden en door een Engelschen kaper aangevallen. Beide schepen elkanderen tot op eenen pistoolschoot genaderd zijnde, liet de Generaal de volle laag geven en gaf bevel om te enteren. Onder het vuren met schroot werd zulks uitgevoerd. Zestig Engelschen sneuvelden en men veroverde het schip. Gedurende dit verschrikkelijk gevecht, hield de Generaal NOAILLES, hoewel doodelijk gekwetst, niet op te roepen, dat men enteren moest, en hij liet zich niet verbinden, dan na het eindigen van het gevecht, hetwelk een kwartier uurs duurde. Deze stoutmoedige Generaal overleed aan zijne wonden zeven dagen daarna tot droefheid der soldaten, die hem beminden en in wier ongemakken en ellende hij immer deelde.

Het waren de Engelſchen, die hier de voorwaarden opſtelden; doch op het oogenblik der uitvoering openden zij de poorten voor de Negers, en gaven dus aan de woede dier Roovers alle de genen over, die den tijd niet gehad hadden om te ontvlugten en dus de prooij van derzelver wreedheid wierden.

Men ſtaat in twijfel wie men hier voor barbaarſcher houden moet, of de Satellieten van DESSALINES, die door eene blinde woede tot allerlei misdaden werden aangedreven, of de Engelſchen, die door eene koelbloedige berekening van belang nog bloeddorstiger waren. Hoe verfoeijelijk was niet hun gedrag, ten opzigte der uitgewekene kolonisten, die het zwaard der Negers ontſnapt zijnde, tot overmaat van ongeluk in de handen dier trouwloozen vielen! Men bood de ongelukkigen aan om hen, tegen eene geringe betaling, te vervoeren naar die plaatſen, waarheen zij zich begeven wilden; op het aangegane verdrag vertrouwende, gingen deze kolonisten dus ſcheep; doch in volle zee gekomen zijnde, beroofde men hen onbeſchaamd en onmeedogend van alles, verklaarde men hen tot goeden prijs en voerde ze als gevangenen naar *Jamaika*. Elders werden de Amerikaanſche ſchepen, die uit de havens van *St. Domingo* kwamen, door de Engel-

gelfche kruisfers opgewacht en gevifiteerd, en wanneer zich eenige Franfchen op dezelve bevonden, werden deze een voor een op de fchandelijkfte wijze beroofd, op fchepen geplaatst, die van geenen voorraad voorzien waren, gevankelijk medegevoerd, of terug geworpen op den moorddadigen grond, dien zij ontvlugt waren.

Doch deze laaghartige en barbaarfche bedrijven, hoe verfoeijelijk zij wezen mogen, zijn niets in vergelijking van het geen ons nog overblijft te befchrijven. Hier vooral is het, nu wij den uitflag naderen van het bloedige treurfpel, het welk op *St. Domingo* federt twaalf jaren voortduurde, dat wij nieuwe krachten behoeven; de menfchelijke natuur fchijnt niet gefchikt te zijn om het gewigt van zoo vele rampen en gruwelen te dragen.

Aanftonds na de geheele ontruiming van *St. Domingo* door de Franfchen, vormde DESSALINES het ontwerp om alle de blanken in de kolonie geheel uitteroeijen, doch verborg dit zijn oogmerk nogtans onder eenen fchijn van goedwilligheid. Zijne maatregelen waren ongetwijfeld nog niet geheel genomen om deze gruweldaad met zekerheid uittevoeren. Hij moest hieromtrent met overleg handelen van de Engelfchen, die, de zee bezet hebbende,

den kolonisten, van dien kant, alle toevlugt konden benemen; ter gelijker tijd moest hij een kordon van troepen trekken, ten einde de ongelukkigen alle gemeenſchap afteſnijden met de Spaanſche bezittingen, de eenige toevlugt van de landzijde, en om alle deze maatregelen te doen werken moest hij een gedrag houden, het welk het dubbele oogmerk had om de kolonisten gerust te ſtellen en dus te doen blijven, en ter gelijker tijd zijne agenten den tijd te laten om alles te beramen voor den aanſlag, dien hij voor had uittevoeren.

Het is met deze inzigten, dat hij in zijnen naam en in dien van de Opperhoofden CHRISTOPHE en CLERVAUX eene Proclamatie deed afkondigen, waarvan wij hier eenige trekken zullen laten volgen (*)

„ De

(*) Men heeft met reden in twijfel getrokken of deze Proclamatie, gelijk ook die genen, welke nog daarop volgden, wel van DESSALINES waren; maar was men dan vergeten, dat zich de Engelſchen hier bevonden en dat zij de barbaarſche en onmenſchelijke ontwerpen van DESSALINES bevorderd hebbende, hem ook ligtelijk, in het zamenſtellen zijner Proclamatien, konden behulpzaam zijn? Wie toch kan in de lasterlijke geſchriften van DESSALINES hunne hand miskennen, geſchriften, in welke hij, om zijne afſchuwelijke wanbedrijven eenigermate te regtvaardigen, de Franſchen afmaalt als een volk van kannibalen, welks wreedheden

„ De onafhankelijkheid van *St. Domingo* is afgekondigd. Weder in het bezit zijnde van de oorſpronkelijke waardigheid onzer natuur, hebben wij tevens alle onze regten herkregen; wij zweren dezelve nimmer aan eenige magt op aarde, welke zij ook zijn moge, te zullen afſtaan; de afſchuwelijke ſluijer der vooroordeelen is voor altoos weggerukt en in ſtukken geſcheurd; wee hem, die deszelfs bloedige overblijfſelen weder zou willen aanëenhechten!"

„ Grondbezitters van *St. Domingo*, die in vreemde landen omdolen! Wij betuigen, dat wij, ons voor onafhankelijk verklarende, geenzins ten oogmerk hebben, u, zonder onderſcheid, te verhinderen om naar uwe bezittingen terug te keeren. Verre zij van u eene zoo onbillijke verdenking. Wij zijn niet onkundig, dat er onder u ſommigen gevonden worden, die hunne oude dwalingen hebben afgezworen, de onbillijkheid hunner eisſchen hebben leeren inzien en de deugdelijkheid erkend

den de ſchrikkelijkſte wraak verdienen? Is dit niet een der menigvuldige middelen, door de Engelſche trouwloosheid gebruikt, met oogmerk om de ſchandelijke laagheid te verbloemen, welke er gelegen was in hunne zamenſpanning met DESSALINES, daar men terzelfder tijd de Franſche natie lasterde en het geheele misdrijf op rekening van den Neger kwam?

kend hebben van de zaak, voor welke wij, gedurende de laatste twaalf jaren, ons bloed vergoten hebben. Met hun, die ons billijkheid en regt doen wedervaren, zullen wij als broeders handelen; zij kunnen voor altoos op onze achting en vriendschap rekenen; vrijelijk keeren zij tot ons terug; de God, die ons beschermt, de God van vrije menschen beveelt ons hen onze zegevierende armen toetereiken."

„Maar wat de genen betreft, die, door eene dwaze trotsheid vervoerd en als slaven eener misdadige eerzucht, verblind genoeg zijn om zich zelve te houden voor de keure des menschelijken geslachts; de zulken moeten nimmer den grond van *St. Domingo* naderen."

„Wij hebben gezworen de stem des mededogens nimmer te zullen hooren, omtrent iemand der genen, die ons van slavernij zouden durven spreken. Niets is te dierbaar en alle middelen zijn wettig voor menschen, wien men van de grootste en voornaamste aller zegeningen wil berooven."

„Wanneer er in de bewegingen, welke plaats gehad hebben, sommige inwoners, waarover wij geene reden hadden ons te beklagen, de slagtoffers mogten geworden zijn van een klein aantal soldaten of landbouwers, die te

ver-

verblind waren door het aandenken aan hun vorig lijden om de goede en menſchelijke planters te kunnen onderſcheiden van hun, die wreed en onmenſchelijk waren; wij betreuren met alle gevoelige zielen hun ongelukkig noodlot; en verklaren voor de geheele wereld, wat ook door booze menſchen moge worden voorgegeven, dat dit alles gebeurd is tegen den wensch onzes harten .... Doch op heden, nu de dageraad des vredes ons minder onrustige tijden doet voorzien, ... moet alles op *St. Domingo* eene andere gedaante aannemen en deszelfs Beſtuur van nu voortaan eene regering van geregtigheid zijn ....."

Deze zoo listige Proclamatie had alle die uitwerkſelen, welke DESSALINES verwachten kon. Vele kolonisten, die door den ſchrik overal verſtrooid waren, keerden haastig naar hunne woningen terug, terwijl zij, die den gevaarlijken moed hadden gehad om te blijven, niet meer dachten om te vlugten als volkomen gerust geſteld zijnde. Rampzalige ſlagtoffers! Welk eene beklagelijke gerustheid bragt u bij een om te zamen te vallen onder het zwaard, dat boven uwe hoofden was opgeheven!

Terwijl ieder zich dus geruſtſtelde omtrent de oogmerken der Negers, verhaastte derzelver verraderlijk Opperhoofd door alle mogelijke mid-

middelen het noodlottig oogenblik; hij doorliep de onderſcheiden districten der kolonie, verzamelde de krijgsbevelhebbers, hitste hen tot den moord aan en verzekerde zich van hunnen ijver, daar hij hen door ſchrikkelijke eeden tot de uitvoering zijner wanbedrijven verbond. Van den anderen kant had hij eene zeer drukke onderhandeling met den Gouverneur van *Jamaika.*

Beide door hetzelfde oogmerk, maar vooral door denzelfden wensch vereenigd, zonden elkanderen weerkeerig brieven, parlementairen en geſchenken; en het is door deze onderhandelingen dat het lot der bewoners van *St. Domingo* ongetwijfeld beſlist werd. De tegenſtand van den Gouverneur van *Jamaika* ware alleen noodig geweest, en het ontwerp van DESSALINES zou zonder gevolgen gebleven zijn; het is dus buiten twijfel dat deze barbaarſche Engelschman zijne toeſtemming gaf tot het ombrengen van alle de Franſchen, die zich op *St. Domingo* bevonden en hen onfeilbaar aan den dolk der Negers blootſtelde.

Toen eindelijk alles gereed was, toen hij verzekerd was dat hem geen der ſlagtoffers kon ontſnappen, verſcheen er een Beſluit van DESSALINES, dat het ſein werd tot den moord en van dezen inhoud was:

„ De

„ De Gouverneur Generaal van *Haïti* (*), „ maakt het volgend Besluit bekend. Over- „ wegende dat er op dit eiland nog vele per- „ sonen zijn overgebleven, die, het zij door „ hunne geschriften, of door hunne beschuldi- „ gingen, hebben medegewerkt tot het ver- „ drinken, verwurgen, ophangen of fusillee- „ ren van meer dan zestig duizend onzer broe- „ deren, en dat de zoodanigen moeten gere- „ kend worden te behooren onder de klasse „ der moordenaren en aan het zwaard der ge- „ regtigheid moeten worden overgegeven, de- „ creteert het navolgende:

„ De Kommandanten der Divisien zullen „ door de geheele uitgestrektheid van hunne „ onderscheidene arrondissementen alle die per- „ sonen doen gevangen nemen, welke bekend „ zijn als een werkelijk aandeel gehad te heb- „ ben aan de verschillende moorden, die, „ gedurende den laatsten oorlog, hebben plaats „ gehad. De namen en toenamen der, uit „ krachte van dit decreet, ter dood gebragte „ personen, zullen op eene lijst gesteld wor- „ den, welke vervolgens den Generaal en Chef „ zal worden toegezonden, ten einde door hem „ openlijk bekend te worden gemaakt."

„ De-

(*) De oorspronkelijke naam van *St. Domingo*, voor dat de Europeanen dit eiland hadden in bezit genomen.

„ Deze maatregel heeft ten oogmerk, alle
„ natien te leeren, dat wij, een verblijf en
„ befcherming vergunnende aan hun, die ten
„ onzen opzigte opregt en vriendfchappelijk
„ handelen, echter door geene overweging
„ hoegenaamd ons van onze wraak laten af-
„ trekken ten aanzien van die moordenaars,
„ welke zich in het bloed der kinderen van
„ *Haïti* gebaad hebben, enz."

Door welken flag moesten de bewoners van *St. Domingo* niet getroffen worden bij het vernemen van dit bloedige Befluit! Wie is inftaat de ontzetting, den fchrik, het doodfche ftilzwijgen aftemalen van alle die ongelukkigen, welke zoo fnel van de hoop op eene betere toekomst tot de wreede angften der wanhoop overgingen? Waarheen konden zij vlugten, waar konden zij eene toevlugt vinden, in een land, dat overal met beulen en moordenaars vervuld was? Welk gevoel konden zij inroepen bij die woeste lieden, die gewoon waren het bloed der menfchen onmeedogend te vergieten en alleen de woedende neigingen hunner wraakzucht gehoor gaven?

De ongeduldige ijver naar het moorden maakte weldra een einde aan deze radelooze neerflagtigheid. Men wilde in den beginne, bij het ombrengen der flagtoffers, eenige gebruik-

lijk-

lijkheden in ſacht nemen en eene ſchaduw van geregtshoven daarſtellen, voor welke men hen bragt, om hunne vonnisſen aantehooren; de vervolging ſcheen eerst alleen zekere familien te treffen en zich daarbij te bepalen; men wilde eerst eenige uitzonderingen maken, ten opzigte der vrouwen, die in ſtaat waren om te kunnen arbeiden of de ontucht der Roovers konden dienstbaar zijn; doch weldra werden alle deze bepalingen veel te lastig; allengs werd de vervolging volſtrekt algemeen; en eindelijk het geheele eiland met bloed bedekt, terwijl de dood over deszelfs geheele oppervlakte heerschtte. Dit moorden duurde omtrent drie maanden en was verzeld van omſtandigheden en bijzonderheden, die, wanneer zij door de geſchiedenis zullen zijn verzameld geworden, de menſchelijke natuur zullen doen beven (*). Ver-

(*) Die omſtandigheden, welke reeds bekend zijn, verwekken reeds ieders afgrijzen. Wie heeft niet hooren ſpreken van den dood des ongelukkigen LACAUSSADE van *Bourdeaux*, die, alles ter beſchikking geſteld hebbende van DESSALINES en zijnen Etat-Major, welke bij hem hunnen intrek genomen hadden, na het eindigen van den maaltijd, dien hij hun gegeven had, door deze ſchelmen gegrepen werd en op de tafel, van welke zij gegeten hadden, werd uitgeſtrekt? De Kannibalen, met vleesch en wijn opgevuld, drukten ver-

Verfoeijelijke en verraderlijke handeling, welke de gefchiedenis zich fchaamt te verhalen!

Ter-

vervolgens beurtelings en van tijd tot tijd hunne dolken in den boezem van hun flagtoffer, tot dat de fchrikkelijkfte ftuiptrekkingen een einde aan deszelfs leven maakten. Dit affchuwelijk tooneel werd befloten met het ombrengen van alle de overige bewoners van het huis. — Het getal der vermoordden op het geheele eiland, werd op 25000 menfchen gefchat, de vrouwen en kinderen daar onder gerekend. Veertig Amerikanen en zes Ieren hadden, met hunne huisgezinnen, hetzelfde lot als de Franfchen ondergaan; doch twaalf Spanjaards, twee Denen en een Zweed, diezich aldaar onlangs hadden ternedergezet, hadden zich vrijgekocht door alles overtegeven, wat zij in de wereld bezaten; maar door eene andere partij zwarten, die geen deel van den buit gekregen hadden, werden zij, twee dagen na dat men hen geplunderd had, alle vermoord. De hoeveelheid van goud, zilver en juweelen, waarvan men de vermoorden beroofd had, was verbazend groot en werd voor half geld verkocht; zelfs bepaalde men zich niet enkel tot het ombrengen der Blanken, welke men in de Kolonie vond; want ook de pasfagiers van een Deenfchen fchooner van *St. Thomas*, welke aan de *Kaap* lag, moesten hetzelfde lot ondergaan. Als naar gewoonte werden ook alle deze bedrijven van Proclamatien verzeld, die wraak en bloeddorst ademden en waarin eenen fterken en overdreven oratorifchen toon heerschte; wij zullen uit een derzelver hier eenige trekken laten volgen, ten einde de lezer ze zou kunnen beoordeelen.

„ Ein-

Terwijl den ongehoordsten aanslag werd uitgevoerd; terwijl de woedende Negers hunne sidde-

„ Eindelijk", zoo laat zich DESSALINES hooren, „ is het uur der wraak gekomen, en de onverzoenlijke vijanden van de regten van den mensch hebben de straf ondergaan, welke zij door hunne euveldaden verdienden. Mijn arm, boven hunne hoofden opgeheven, heeft te lang getoefd om hen te straffen. Even als eene groote overstroomende rivier alles vernielt, wat haar tegenstand biedt, even zoo heeft mijne wraak alles in haren omstuimigen loop medegesleept. — Dat op deze wijze alle dwingelanden der onschuld, alle onderdrukkers van het menschelijk geslacht mogen omkomen! Waar is de bewoner van *Haiti*, laaghartig en onwaardig genoeg om niet te denken, dat hij, door het verdelgen dezer bloeddorstige tijgers, de besluiten des Eeuwigen volbragt heeft? — Ja wij hebben deze echte Kannibalen oorlog voor oorlog, misdaad voor misdaad, belediging voor belediging gegeven; ja, ik heb mijn land gered, — ik heb *Amerika* gewroken! — De bekentenis, welke ik hiervan in het aanzien van hemel en aarde doe, maakt mijne trotsheid en mijnen roem uit. Het verschrikkelijk voorbeeld, hetwelk ik zoo even gegeven heb, bewijst, dat, vroeg of laat, de goddelijke regtvaardigheid op aarde eenige mannen verwekt, die, boven de zwakheid van het gemeen verheven, de verwoesting en den schrik der goddeloozen worden. Beeft Dwingelanden! Overweldigers! plagen van de nieuwe wereld! — Onze dolken zijn gewet, — uwe straf is gereed. Zestig duizend man, wel uitgerust, aan den krijg gewoon,

derende ſlagtoffers, die de geheele natuur om hulp en beſcherming aanriepen, op de bergen, in de vlakten en in de bosſchen vervolgden; terwijl de onſchuld, de deugd, de ouderdom en alles wat den mensch heilig is door eene bende woestaards, die meer naar tijgers dan naar menſchen geleken, vermoord en vertrapt wierden, kruistten de Engelſche Schepen na-

gehoorzamen aan mijne bevelen en branden van verlangen, om aan de ſchimmen hunner vermoorde broederen nieuwe offers te bieden. Dat die natie kome, welke dwaas en ſtout genoeg zijn zal om mij aanteranden! Zoo dra dezelve mogt naderen, zal de vergramde Genius van *Haiti*, uit den Oceaan oprijzende, te voorſchijn komen; zijn dreigend gelaat brengt de golven in beweging, verwekt ſtormen en verſtrooit en verbrijzelt de ſchepen met zijne magtige hand. De wetten der natuur betoonen gehoorzaamheid aan zijne vreesſelijke ſtem; ziekten, pest, hongersnood, brand en vergift zijn beſtendig tot zijnen dienst gereed. Dat zij dan komen, die moordzuchtige benden! ik wacht haar met ſtandvastigheid af. Ik laat de zeekusten en de plaatſen, alwaar ſteden geweest zijn, aan haar over; maar wee de genen, die het gebergte zullen naderen! Beter ware het voor hun in den diepen afgrond der zee bedolven te zijn, dan verſlonden te worden door de gramſchap der kinderen van *Haiti*. —— Nooit zal een Kolonist of Europeaan, met den tijtel van meester of eigenaar, meer den voet op dit grondgebied zetten. enz."

naderbij en in veel grooter aantal voor alle die plaatfen, waar het rampzalig overfchot der Franfche bevolking zou hebben kunnen ontfnappen; en of deze zoo wreede voorzorg nog niet genoeg ware geweest, werden alle de neutrale fchepen, die zich in deze ftreken bevonden, door dezelfde Engelfche kruifers zoo ver mogelijk van de kust gehouden, uit vreeze dat eenig ongelukkige door dezelve mogt gered worden!

Beftaat er in eenige taal eene gefchikte benaming voor zoodanig eene barbaarsheid? was er immer eene affchuwelijker zamenfpanning, die de wraak van God en menfchen meer verdiende? Dat de woeste Afrikaan onmeedogend zijn flagtoffer vermoorde, hij volgt daarin alleen de rampzalige geneigdheid zijner natuur; maar dat de Engelschman, die den hoogften trap van befchaving bereikt heeft, die onderwezen is in de fchole der Europifche zeden, in eenen zachten en menschlievenden godsdienst, die op het Euangelie gegrond is, en wien alle de ftaatkundige en maatfchappelijke betrekkingen van befchaafde volken bekend zijn, zich verledigd tot het helpen uitvoeren van een bedrijf, als waarvan wij fpreken, en van hetzelve de verfoeijelijke medepligtige wordt, dit denkbeeld moet voor ieder fchrikkelijk en onverdragelijk zijn.

Welk eenen naam zal men voorts geven aan de handelwijze van den Engelschen Kapitein van de Goëlet *la Superieure*, die zich meester hebbende gemaakt van den Kaper *le Serpent*, bemand met zeven-en-veertig Franschen, hen aan de Negers, die de Moelje van *St. Nicolas* bezet hadden, overleverde, in weerwil van zijn gegeven woord van eer, dat zij van zijnen kant niets te vreezen hadden! Zoodra deze ongelukkigen aan land gezet waren werden zij van hunne klederen beroofd, twee aan twee gebonden en naar de bosschen gevoerd, waar zij allen werden omgebragt.

Wij kunnen echter dit tooneel van afgrijsselijkheden niet verlaten, zonder alvorens melding te maken van het roemvolle gedrag van eenige Fransche Soldaten, die in de hospitalen van *de Kaap*, bij de ontruiming dier plaats, waren achtergelaten. Deze krijgslieden den moord der blanken vernemende, gevoelden met de verontwaardiging, die hen bezielde, hunne krachten en moed herleven. Zij verlieten het verblijf hunner ellende, wapenden zich met alles, wat zij vinden konden, en vlogen toe ter verdediging hunner landgenooten. Houd op! riep een hunner, na dat hij te vergeefs eenige vrouwen en kinderen, die voor het zwaard der beulen vlugtende waren, den dood had

had willen onttrekken; Houd op! wij zijn het, die hier gekomen zijn om u te bevechten; Ons moet gij opofferen en niet deze zwakke en onnoozele ſchepſelen, die u nimmer eenig leed gedaan hebben. Deze grootmoedige krijgslieden ſneuvelden alle als de ſlagtoffers hunner menſchenliefde, na dat zij alvorens de ongelukkige bewoners, die zich rondom hun verzameld hadden, tot den laatſten ſnik verdedigd en met hunne ligchamen bedekt hadden.

Na zoodanige hulp en inwilligingen, als waarvan wij geſproken hebben, was het natuurlijk dat de Engelſchen daarvoor den prijs begeerden. De Engelſche nieuwspapieren hadden reeds breed opgegeven van de groote voordeelen, welke de koophandel van *Groot-Brittannien* verkrijgen zou, wanneer *St. Domingo* in het uitſluitend bezit der Negers bleef. *Geene andere magt kon hen in hunne onafhankelijkheid handhaven en geene andere magt had het regt om de vruchten van dien invloed te genieten.*

Ingevolge van dien en uit krachte van de bevelen van het Britsch Ministerie, werd er van *Jamaika*, aan boord van het Fregat *The Tartar*, een Engelsch Agent afgezonden, om DESSALINES de voorwaarden overtebrengen van een verdrag, waarvan den inhoud ten naasten

bij gelijk was aan dien van de overeenkomst, te voren getroffen tusschen TOUSSAINT-LOUVERTURE en den Engelschen Generaal MAITLAND. De Engelsche onderhandelaar had eene audientie bij DESSALINES, wiens eischen en voorwaarden zoo buitensporig waren, dat dezelve onmogelijk konden worden toegestemd.

DESSALINES begeerde eenen volstrekt vrijen handel en de vergunning voor zijne schepen om zoo verre te zeilen als mogelijk was. Hij eischtte bovendien, dat de Engelschen hem van wapenen, oorlogs behoeften en zelfs van Negers voorzien zouden. Gedurende vijf dagen dat de Engelsche afgezant te *Port-au-Prince* verbleef, kon hij alleen een tweede gehoor verwerven. DESSALINES maakte van deze gelegenheid gebruik, om eenige oude klagten van TOUSSAINT-LOUVERTURE tegen *Engeland* weder optewarmen en zelfs liet hij blijken, dat hij aan de opregtheid der zending ten hoogste twijfelde. Hij sprak van het vertrouwen, dat men door de geheele kolonie in hem stelde en van het gevoel der onafhankelijkheid, dat zijn Bestuur bezielde, en hetwelk van dien aard was, dat hij geen meester was om de voorstellen, die hem door de Engelschen gedaan werden, aantenemen. Wat eindelijk betrof het voorstel, hem door den Engelschen afgezant ge-

gedaan, om namelijk, ten waarborg zijner getrouwheid, de post der *Moelje*, alleen gedurende den oorlog, door de Britsche troepen te doen bezetten, hierop gaf DESSALINES een weigerend antwoord, er bijvoegende dat hij bevel gegeven had om alle de Fortificatien van deze plaats, aan den zeekant, te doen slechten, gelijk men die van *Port-au-Prince* reeds gedaan had en dat deze zelfde maatregel zou gevolgd worden, ten opzigte van alle andere vaste plaatsen der kolonie.

De Engelsche afgezant keerde met de voorstellen van DESSALINES, in geschrifte gesteld, naar *Jamaika* terug. Na verloop van acht dagen kwam hij weder op *St. Domingo*, met het *Ultimatum* van het Britsch Gouvernement, hetwelk, eenige veranderingen uitgezonderd, weinig verschilde van de eerste voorstellen. DESSALINES, welverre van zijne eisschen te verminderen, dreef dezelve integendeel nog hooger; vóór alles en als een voorafgaand beding eischtte hij dat de Engelschen hem leveren zouden, een millioen ponden kruid, vijftig duizend snaphanen, en krijgstuig naar evenredigheid, vijftig duizend sabels voor de infanterie, vijf duizend voor de kavallerie en nog eenige andere artikelen meer.

Zulke buitensporige eisschen overtuigden de

Engelſche gezanten, dat DESSALINES met hun den ſpot dreef en niet begeerde in onderhandeling te treden; zij vertrokken dus van *St. Domingo*, zonder iets te hebben uitgerigt; maar hadden nogtans onder de Opperhoofden der Negers een beginſel van verdeeldheid verwekt, geſchikt om hen in het vervolg ſchadeloos te ſtellen voor de weigering, die zij ondervonden hadden.

DESSALINES aldus door zijne trotſche en ongerijmde eisſchen de oogmerken der Engelſchen verijdeld hebbende, was bedacht om zijn perſoonlijk aanwezen en gezag te verzekeren. Hij riep de Bevelhebbers der troepen bijëen en gaf hun zijne begeerte te kennen, waar door de volgende Acte, die in de maand Mey 1804 werd afgekondigd, te voorſchijn kwam.

„ Wij Generaals en Bevelhebbers van het le-
„ ger van *Haïti*, de diensten en weldaden er-
„ kennende, die ons bewezen zijn door den
„ Generaal en Chef J. J. DESSALINES, de beſcher-
„ mer en verdediger der volks vrijheid, ver-
„ klaren hem in den naam der onafhankelijk-
„ heid, der vrijheid en in den naam des volks,
„ hetwelk hij gelukkig gemaakt heeft, tot
„ *Gouverneur Generaal van Haïti voor zijn*
„ *geheele leven*; wij zweren, dat wij de wet-
„ ten zullen nakomen en gehoorzamen, wel-

„ ke

„ ke hij ons geven zal uit krachte van zijn
„ gezag, als zijnde het eerste en opperste, het
„ welk wij erkennen; en dragen hem de magt
„ op om vrede en oorlog te maken en te voe-
„ ren, en zich eenen opvolger te verkiezen."

Ingevolge van dit oppergezag, hetwelk door de bevelhebbers der krijgsmagt hem zijnde opgedragen, weldra eene wet werd voor alle andere bewoners van het eiland, liet DESSALINES de eene Proclamatie op de andere volgen, zoo om het inwendig bestuur der kolonie te regelen, als ter bepaling van de middelen ter verdediging, wanneer men mogt aangevallen worden (*).

(*) Onder de orders, welke DESSALINES, in zijne hoedanigheid van Gouverneur-Generaal, uitvaardigde, ten einde eene openbare inkomst daar te stellen en het eiland in eenen genoegzamen staat van verdediging te brengen, behoorden ook de volgende.

1. Dat alle eigenaars, die eenige producten te verkoopen hadden, alvorens een vierde gedeelte daarvan moesten betalen als een Impost voor het land. Dat de magt om producten te verkoopen van het elfde jaar alleen toekwam aan die eigenaars, welke in hetzelfde jaar tot de armee der Inboorlingen behoord hadden, en dat die personen, welke sedert dien tijd bij de Franschen waren geweest, het voordeel der producten van dat jaar verbeurd hadden, en hunnen eigendom zou besteed worden ten gebruike van de armee der inboorlingen.

2. Dat

Het is mijn oogmerk niet om te treden in alle de bijzonderheden der instellingen van dit Roo-

2. Dat alle muilezels, paarden en andere dieren, behoorende tot de aangeslagene woningen, moesten worden overgegeven aan de Administrateurs der Domeinen, welke er eene lijst van moesten overleveren aan den Generaal van het Departement, die verpligt was van dezelve, tot den aanbouw van deze woningen, het voordeeligste gebruik te maken.

3. Dat alle zuikerplantaadjen, die voorheen geschonken waren aan militaire bevelhebbers, aan de Administrateurs der Domeinen moesten terug gegeven worden.

4. Dat alle verkoopingen van roerende of onroerende goederen, gedaan ten voordeele van personen, in het eiland woonachtig, vernietigd werden, te weten, na dat de Inboorlingen de wapens hadden opgevat.

5. Dat de Generaals, die in de Departementen het bevel voerden, Generaals van Brigade moesten aanstellen, om den bouw der vestingwerken, welke men voornemens was op de hoogste bergen binnen 's lands aanteleggen, te besturen, en dat deze Generaals van Brigade gehouden waren, van tijd tot tijd, van den staat dier werken verslag te doen.

Voorts liet DESSALINES ook goud en zilver geld slaan met zijne beeldtenis op hetzelve, en verbood, op straffe des doods, eenig geld uittegeven, waarop de beeldtenis van BONAPARTE gevonden werd. — Eenige dagen na de ontruiming van het eiland door de Fransche troepen, gaf hij te verstaan, dat alle de ste-

Roover-Opperhoofd; ik zal hier de onaangename taak, welke ik mij had voorgesteld, eindigen, en aan den tijd overlaten om te beslissen over de geloofwaardigheid der gebeurtenissen, welke, na de opdragt der souvereiniteit van *St. Domingo* aan DESSALINES, zijn voorgevallen, en om nieuwe stoffen te verzamelen voor de beschrijving van zijn volgend leven. Om echter niets onopgemerkt te laten, wat omtrent zijne bekende geschiedenis wetenswaardig is, zal ik het vlugtige tafereel, dat ik van dezelve geschetst heb, door de volgende afbeelding besluiten.

steden moesten verdelgd worden. Waarschijnlijk was het uit ongerustheid en vrees, dat hij dit voornemen koesterde; doch hij veranderde weldra eenigzins van gedachten, en hoedanig ook voor het overige zijne oogmerken wezen mogen, de steden, die hij eerst veroordeeld had om verwoest te worden, zijn nog in wezen. De *Kaap* is nog altoos in denzelfden staat, waarin haar de Generaal LECLERC gelaten heeft, en zij, die deze stad bezocht hebben, nadat zij nogmaals herbouwd was, kunnen zich niet genoeg verwonderen, dat een zoo groot getal van huizen, binnen zoo kort eenen tijd, weder uit de asch verrezen is.

AF-

AFBEELDING

VAN

J. J. DESSALINES.

Dessalines is omtrent zes-en-veertig jaren oud; zijne lengte is vijf voeten en twee duimen; voorts is hij ſterk en gezet. Het geheel van zijn gelaat teekent ruwheid en woestheid. Hij heeft een dik en tusſchen de ſchouderen ingedrukt hoofd, een ſtraffen oogopſlag, een zeer platten neus en dikke lippen. Zijne gewone kleding is die van Diviſie-Generaal. Hij draagt meestal een karmoſijn rooden gordel, piſtoolen en een ſabel.

Wat zijn karakter betreft, hier van zal men reeds een vrij juist denkbeeld kunnen maken; doch zie hier nog eenige trekken, welke hetzelve nog des te beter zullen leeren kennen. Niet alleen is hij listig en ſchijnheilig, maar boven dien onbeſchoft, oploopend en geweldig van aard. Hij boezemt alles, wat hem omringt, een ſoort van ſchrik in, welke des te meer gegrond is, daar hij geene zwarigheid maakt,

maakt, om bij de minste tegenspraak zich zelven regt te verschaffen met den dolk, de sabel of het pistool.

Voor het overige is hij zoo lafhartig in den strijd, als wreed, wanneer hij zich verre van het gevaar bevindt. Hij deelt nimmer in het gevecht, maar neemt van verre de beweging zijner troepen waar en geeft dienvolgende zijne bevelen.

Hij is volkomen van alles onkundig. Hij kan noch lezen, noch schrijven, alleenlijk weet hij zijnen naam te teekenen. Hij heeft zich in het hoofd gebragt om voor de Negers van *Haïti* eene bijzondere taal te vormen, en twee officieren van zijn gevolg gelast om derzelver beginselen vastteſtellen.

Na de bloeddorst is liefde tot het goud de hartstogt, die hem het sterkst beheerscht; hij heeft eenen schat verzameld, dien op een millioen dollards berekend wordt, en hij reist nimmer, zonder van muilëzels gevolgd te worden.

Sedert hij Gouverneur-Generaal van het eiland geworden is, spreidt hij eene zoo kostbare, als belagchelijke, pracht ten toon, welke hij door knevelarijen goedmaakt. Hij ontvangt gaarne geschenken van hun, die hem noodig hebben, of eenige bediening van hem begeeren te verkrijgen.

On-

Ongelukkig de genen, die ze hem niet aanbieden; zij halen zich weldra zijnen haat en ongenade op den hals.

Het gezag, waarmede hij bekleed is, heeft hem eene trotsheid doen verkrijgen, waarvan alle zijne publieke acten de kenteekenen dragen. Zijne Proclamatien zijn alleen bedreigingen en beledigingen; men kent onder anderen die, welke hij deed afkondigen, alvorens hij het Spaansch gedeelte van *St. Domingo*, het welk nog door de Franschen bezet is, ging aantasten; dezelve is een gedenkstuk der buitensporigste en vermetelste trotsheid. Aan den Spaanschen Gouverneur van het eiland *Cuba* schrijvende, *verbood* hij hem om de Fransche Kapers, die den koophandel van *St. Domingo* onveilig maakten, eene schuilplaats te vergunnen, terwijl hij hem bedreigde om het eiland te zullen overmeesteren, wanneer hij hieraan geen gehoor wilde geven.

Onder het masker dezer trotsheid is echter wezenlijke ellende en zwakheid verborgen. De armee van DESSALINES is tegenwoordig tot op twintig duizend man gesmolten en zelfs zou men naauwelijks vijfduizend man in staat vinden om de wapenen te dragen. De ellende is onder deze troepen ten hoogsten top geklommen. Slecht gekleed en slecht betaald, wor-

den

den zij nog flechter gevoed. Een half pond brood en een haring, zie daar het geheele rantfoen van een foldaat; voorts heeft hij geen penning voor zich.

Op het gering getal van plantaadjen, die niet onbebouwd liggen, kan alleen door de vrouwen, kinderen en oude lieden eenigen arbeid worden verrigt. Alle de Raffinaderijen, gebouwen en werktuigen zijn door het vuur vernield. Al het vee is omgekomen, en de voortbrengfelen van den landbouw zijn naauwelijks toereikend om in de noodzakelijkfte levensbehoeften te voorzien. Nimmer heerschte iemand over eene zoo verfchrikkelijke verwoesting.

De middelen van verdediging, door DESSALINES bepaald, ingeval de Franfchen eenen nieuwen aanval mogten ondernemen, leveren den laatften trek op, waarmede wij deze fchets zullen befluiten. Bij de nadering van den vijand, moeten alle de inwoners in den omtrek, zonder uitzondering, zich begeven naar de ontoegankelijkfte plaatfen in het binnenfte gedeelte van het eiland en alle hunne eigendommen aldaar overbrengen, na alvorens de door hun verlatene fteden in brand te hebben geftoken. Mogt welhaast de dag aanbreken, waarop alle deze verfoeijelijke fnoodaards,

ver-

vervolgd en opgesloten in hunne holen, de afgrijsselijke misdaden boeten zullen, waarmede zij de geschiedenis des menschdoms bezoedeld hebben!

Het is voorts bekend, dat DESSALINES, eenigen tijd na de ontruiming van het eiland door de Franschen, zich tot Keizer heeft doen verkiezen en den naam heeft aangenomen van JACOBUS I., Keizer van HAÏTI, en vermits de berigten, in dit werkjen vervat, niet zoo verre gaan, heeft de uitgever gemeend, den lezer geen ondienst te zullen doen met eenige stukken, dien aangaande, en eenige verdere berigten hier te den volgen.

DESSALINES het oppergezag in de Kolonie, onder den naam van Gouverneur-Generaal, verkregen hebbende, was het gemakkelijk te voorzien, dat het hierbij niet zou blijven, vooral niet, wanneer men in aanmerking neemt, dat hij in zijne ondernemingen door de vijanden van *Frankryk* natuurlijk ondersteund wordt. Men zag dus weldra de volgende Acte, waarbij hem het Keizerschap werd opgedragen, verschijnen:

„ Wij Generaals van de armee van *Haïti* begeerig zijnde, om den wensch onzer harten open-

openlijk en op eene wettige wijze te doen blijken en tevens te beantwoorden aan den openlijk verklaarden wil van het Volk van *Haïti.*

„ Overtuigd dat het Oppergezag onverdeeld moet blijven en dat 's Lands belang vereischt, dat de teugels der Regering in handen komen van hem, die zich het vertrouwen, de toegenegenheid en de liefde zijner medeburgers verworven heeft."

„ Geleerd door eene rampzalige ondervinding en de geschiedenis der natien, dat een volk niet behoorlijk kan geregeerd worden, dan door een eenig man, en dat Hij daartoe den voorrang verdient, die door zijne diensten, zijnen invloed en bekwaamheden het gebouw onzer vrijheid en onafhankelijkheid heeft weten daarteſtellen."

„ Overwegende dat na eene lange reeks van ongelukken en wisſelvalligheden het noodig is de veiligheid der burgeren op eene duurzame en onherroepelijke wijze te verzekeren, en dat het beste middel, om dat oogmerk te bereiken, is, het eenig Opperhoofd, het welk geſchikt is om de Natie op eene waardige wijze te vertegenwoordigen en te regeren, eenen grooten en onſchendbaren tijtel op te dragen,

waar door de gansche magt van den staat in zijne handen gesteld, naar buiten ontzag verwekt en van binnen een onderpand voor de rust en voorspoed daargesteld worde."

„ Overwegende dat de tijtel van Gouverneur-Generaal, die te voren is opgedragen geworden aan den Burger JEAN JACQUES DESSALINES, op geene genoegzame wijze den algemeenen wensch uitdrukt, dewijl dezelve eene ondergeschikte magt onderstelt, die afhankelijk is van een hooger gezag, welks juk wij voor altoos hebben afgeschud."

„ Zonder derhalve verder in aanmerking te nemen de bestendige en hardnekkige weigering van den Burger JEAN JACQUES DESSALINES, om die magt aantenemen, welke hem door het volk en de krijgsmagt is opgedragen, op den tijd der verklaring van onze onafhankelijkheid, als zijnde zulk eene weigering strijdig met de belangen en de welvaard van dit Land; zoo dragen wij op aan den gemelden JEAN JACQUES DESSALINES den tijtel van KEIZER van HAÏTI, met regt om zich eenen Opvolger te verkiezen en te benoemen."

„ Wij verlangen, dat deze ongedwonge wensch onzer harten, reeds door het volk begeerd, hem, zonder uitstel, ter zijner bekrach-

krachtiging aangeboden en ook dadelijk in werking zal gebragt worden door een Decreet van den Senaat, welken daartoe buitengewoon zal bijeengeroepen worden."

Te *Port-au-Prince* het eerste Jaar der onafhankelijkheid van *Haïti*.

VERNET,
Minister van de Financien.

CLERVAUX, CHRISTOPHE,
Commandanten van de noordelijke Divisien.

PETION, GABARD, GOFFRARD,
Commandanten van Divisien en Raden van Staat.

Behalve door deze personen, was dit geschrift ook nog onderteekend door twee honderd acht en vijftig anderen, bestaande in Staats-raden, Staf-officiers en de Hoofden der verschillende Departementen van het Gouvernement.

Al aanstonds daarna deed DESSALINES eene Proclamatie afkondigen, waarbij hij verklaarde de hem opgedragene waardigheid aantenemen, en welke wij om derzelver zonderlingen inhoud ook hier zullen laten volgen.

De Gouverneur - Generaal van Haïti *aan de Generaals van de Armee en de Civile en Militaire Officieren, de stem des volks.*

BURGERS!

„ Is er in mijn oog eene overweging, die het aannemen van den doorluchtigen tijtel, mij door ulieder vertrouwen opgedragen, kan billijken, zoo is het buiten twijfel mijn ijver in het waken voor de welvaard van dit Rijk, en mijn goede wil, om onze onderneming onwrikbaar te maken; eene onderneming, die bij de Natien, welke vrienden der vrijheid zijn, een denkbeeld zal verwekken, niet dat wij een hoop oproerige slaven, maar dat wij menschen zijn, die onze onafhankelijkheid gevestigd hebben, in weerwil van alle de vooroordeelen, die de mogendheden doorgaans voeden tegen een volk, hetwelk, gelijk wij, de bewerker is van zijne eigene vrijheid, en dat geene gelegenheid gehad heeft om buitenlandsche hulp interoepen, ter vernieling van den afgod, waaraan het opgeofferd werd.

„ Deze afgod verscheurde, even gelijk Saturnus, zijne kinderen; doch wij hebben dien afgod onder onze voeten vertreden. Dat wij echter het aandenken onzer rampen niet uit

ons.

ons geheugen wisfchen. Zulks zal een krachtig behoedmiddel zijn tegen de verrasfingen van onze vijanden, en ons verfterken tegen alle denkbeelden van eenige toegevendheid jegens hun."

„ Indien gematigde driften den gewonen mensch kenmerken, zoo zullen halve maatregelen den fchielijken loop van onze omwentelingen ftuiten."

„ Sedert Gijlieden het dienvolgens voor het wezenlijk belang van den Staat geraden hebt gevonden, dat ik den rang zoude aannemen, waartoe Gijlieden mij verheven hebt, heb ik, door dezen nieuwen last, nieuwe verpligtingen van mijn land op mij geladen. Ik heb, federt langen tijd, alles aan hetzelve opgeofferd; maar nu gevoel ik, dat fterker en heiliger banden mij verbinden. Ik gevoel, dat ik verpligt worde om onze onderneming ten einde te brengen door wijze wetten, die met onze gewoonten overeenftemmen, zoo dat ieder Burger de vrijheid zal kunnen genieten, zonder de regten van anderen te benadeelen en zonder dat gezag, hetwelk voor het algemeen geluk waakt, te beledigen. Met één woord, door het aanvaarden van dien last, die even zoo zwaar als roemrijk is, komt zoo wel het kwaad, als het goed, dat uit mijn Bewind zal volgen, voor

mijne rekening; maar vergeet echter niet, dat het een tijd is van ſtorm, in welken Gij mij het roer van het ſchip van Staat in handen gegeven hebt."

„ Ik ben een ſoldaat; oorlog is altoos mijn deel geweest, en zoo lang als de wreedheid, de barbaarsheid en hebzucht onzer vijanden hen naar onze kusten zullen voeren, zal ik Uliedder keus billijken, en aan Uw hoofd ſtrijdende, zal ik toonen, dat uwen Generaal te zijn altoos mijn roem zal uitmaken."

„ De hooge rang, tot welken ik verheven worde, verzekert mij, dat ik den vader geworden ben mijner Medeburgers, wier verdediger ik geweest ben; doch de vader van een huisgezin van oorlogslieden dult nimmer dat het zwaard ſlaapt, wanneer hij den moed, dien hem bezielt, tot zijne nakomelingen wil overbrengen en hen gewennen te vechten."

„ Gijlieden zijt het, Generaals en andere militairen, die na mij tot den hoogſten rang geregtigd zijt, welke ik thans aanſpreek. Gelukkig, zoo ik mijn gezag zal kunnen overdragen op hun, die hun bloed voor het land geſtort hebben. Ik ſta af, ja ik ſta plegtig af van de onregtvaardige gewoonte, om de magt, waarmede ik bekleed ben, in mijne familie overtebrengen."

„ Ik

„ Ik zal nooit achtſlaan op eenigen rang, wanneer de vereischten om wel te regeren niet in denzelfden perſoon vereenigd zijn; dikwerf is hij, die de driftige oploopendheid der jeugd weet te verbergen en te beteugelen van meer nut voor het geluk van een land, dan een oud en ervaren hoofd, hetwelk ſomtijds bedaard is op het oogenblik, waarin ſtoutmoedigheid alleen kan beſlisſen."

„ Het is op die voorwaarden, dat ik uliëder Keizer worde, en wee hem, die naar eenen troon zal ſtaan, — welken door de dankbaarheid des volks is opgerigt, — met eenig ander oogmerk, dan dat van een Vader des huisgezins."

DESSALINES,
Gouverneur-Generaal.

BOISTROND-TONNERRE,
Adjudant-Generaal.

Was de Keizerlijke waardigheid als nu aan DESSALINES opgedragen en had hij zich zulks, gelijk natuurlijk was, laten welgevallen, zoo moest hij ook gekroond of ten minſte ingehuldigd worden, en zie hier hoe dit in zijn werk ging:

Drie dagen voor de Ceremonie begaven zich de Negers, uit alle de oorden van het eiland, met geheele benden, naar *Port-au-Prince*. Al-

le de wegen waren met mannen, vrouwen en kinderen overdekt, die, om des te gemakkelijker te gaan, volſtrekt naakt waren, en hunne kleederen en leeftogt op ezels deden dragen.

Op den dag, toen de plegtigheid zou plaats hebben, deed het geſchut zich reeds in den vroegen morgen hooren. Op dit teeken kwamen de Negers uit hunne hutten en liepen in allerijl naar het *Veld van Mars*. Het ſchieten uit grof geſchut en klein geweer hield, zonder tusſchenpoozen, aan, gedurende een uur. De Troepen, ten getale van zeven duizend man, formeerden een Bataillon quarré. De Generaal CHRISTOPHE vervolgens een opgerigt ſtellaadje beklommen hebbende, begon de Acte te lezen, welke de benoeming van DESSALINES behelsde; doch door het gedruis dezer menigte was het niet mogelijk een enkel woord te verſtaan van 't geen hij zeide of wilde zeggen. Naauwelijks zweeg CHRISTOPHE, of een ſcherp en doordringend geſchreeuw deed zich hooren. Eene zaal, uit planken zamengeſteld, ontving weldra deze geheele menigte, welke daar binnen drong met al de drift eener gretige nieuwsgierigheid, om getuige van de plegheid te zijn.

Zoodra de Burgerlijke en Militaire Officieren hunne plaats genomen hadden, verſcheen

JA-

JACOBUS I, (aldus laat zich DESSALINES als Keizer noemen) aan zijne regterzijde hebbende den Heer PETION en aan zijne linker den Abt DESFONTAINES. Bij hunne intrede hief een Choor van Zangers, door het orgel geaccompagneerd, een godsdienstig gezang aan. De zaal was amphitheaters-gewijze ingerigt; in derzelver midden was eene verhevene plaats, welke men van beide zijden opklom, en geheel de plegtigheid bestond in eenen Eed, dien de nieuwe Souverein van *Haïti* heeft afgelegd in handen van den Abt DESFONTAINES.

DESSALINES heeft bij zijnen eed gezworen, de onafhankelijkheid van het eiland te handhaven, altoos gereed te wezen zijn leven opteofferen voor de vrijheid des volks, en bij zijnen dood het gezag te zullen overgeven aan dien der Burgerlijke of militaire Officieren, welke, door zijne diensten, en door zijne verknochtheid aan 't Vaderland, meest waardig zal zijn hetzelve te voeren.

Na den eed te hebben afgelegd klom Keizer JACOBUS af en mengde zich onder de Officieren zijner troepen, ten einde hunne gelukwenschingen te ontvangen; vervolgens stelde hij zich aan het hoofd van de Grenadiers der tweede Divisie van *de Kaap*. Hij droeg hetzelfde kleed als naar gewoonte en het eenigste, wat

hem onderscheidde, was eene groote muts, met diamanten bezet.

Zoodra hij zijne sabel had getrokken, verhief zich het geroep van: *Leve* DESSALINES! *Leve* JACOBUS I! van alle kanten. Men begaf zich als toen naar de kerk, waar een *Te Deum* gezongen werd. Het geleide kwam op het *Veld van Mars* terug. De troepen werden naar huis gezonden, en DESSALINES, verzeld van zijne voornaamste Officieren, begaf zich naar den Kommandant van *Port-au-Prince.*

De nieuwe Keizer heeft, gedurende al dien tijd, geene wachten rondom zich begeerd, noch te paard willen klimmen, dan na zijne troepen weggezonden te hebben.

De nacht, welke op dezen dag volgde, werd aan de onmatigste en luidrugtigste vreugde toegewijd. Men heeft echter opgemerkt dat er weinige dronken Negers gezien waren; doch met de lieden van de kleur was het anders gesteld; deze zag men hier en daar op de straten van *Port-au-Prince* liggen. Voor het overige sloeg de openbare vreugde tot krankzinnigheid over. Men zag, waar men zich wendde, mannen en vrouwen springende en dansende, sommigen half, anderen geheel naakt.

De Officieren en de Magistraat gaven den volgenden dag een groot middagmaal aan den

Kei-

Keizer, die vervolgens naar de *Kaap* vertrok en aldaar verbleef.

Een der eerste zorgen, waarmede hij zich vervolgens bezig hield, was het aanleggen eener zeemagt. Hij benoemde twee Admiraals en eenige Schouts bij Nacht, gelijk hij ook dadelijk een getal van twintig Schepen in Commissie stelde, waartoe hem de Amerikanen zeer behulpzaam waren, als hebbende hij van hun reeds verscheidene vaartuigen ontvangen van 10 a 12 stukken geschut en voerende ieder 70 a 100 man Equipagie; alsmede eene zeer groote hoeveelheid buskruid.

Hij was ook weldra bedacht om alle verdere uitwijking der inboorlingen, waartoe natuurlijk met vreemde Schepen overvloedige gelegenheid moest zijn, krachtdadig te beletten, en liet te dien einde de volgende Publicatie afkondigen:

DE VRIJHEID OF DE DOOD!

JACOBUS DE EERSTE, *Keizer van* Haïti.

In onze overweging genomen hebbende de bescherming en goeden wil, dien wij verleenen aan Buitenlanders, welke koophandel met ons drijven; doch die, in plaats van zich daarmede bezig te houden en de wetten van het

land

land te eerbiedigen, zich veroorloven de vlugt te bevorderen zoo van mannen, als vrouwen van de kleur, inboorlingen zijnde van dit land, zoo bevelen wij, dat het volgende, met de uiterste gestrengheid, zal ter uitvoer gebragt worden.

I. Ieder Kapitein van een Schip, aan welks boord een of meer personen, *inboorlingen* zijnde, zullen gevonden worden, om dezelve buiten 's Lands te vervoeren, zal gearresteerd en in de gevangenis gezet worden, en daarin tien maanden verbleven hebbende, naar zijn eigen land gezonden worden en nimmer in het Keizerrijk van *Haïti* weder mogen terug keeren; doch het Schip en lading zal ten voordeele van het Rijk verbeurd verklaard worden.

II. Ieder inboorling, die men aan boord van zulk een buitenlandsch Schip zal vinden, zal terstond op de publieke plaats worden doodgeschoten.

De Generaals van Divisien en Brigaden, alsmede de onderscheiden Bevelhebbers worden met de uitvoering van dit Decreet belast.

Gegeven in ons Keizerlijk Paleis aan de *Kaap*, den 22sten October 1804, het eerste Jaar onzer Onafhankelijkheid en van onze Regering

JACOBUS.

Op order van den Keizer

CALRONNE, *Generaal van de Ruiterij van zijne Keizerlijke Majesteit.*

Dat

Dat deze bedreiging in geene ijdele woorden bestond bleek weldra duidelijk; men sneed de ongelukkigen hunne laatste toevlugt onbarmhartig af; willens of onwillens, was dus ieder gedwongen om onder het bewind van eenen wreedaardigen Neger te blijven leven, en men weet met welk eene bovenmatige strengheid men hier omtrent handelde, zoo zelfs, dat men veel verder ging, dan het bevel van DESSALINES inhield; uit het volgend geval zal dit genoegzaam blijken.

Toen het schip de *Pelgrin* van *Philadelphia* op de reede lag van *Kaap-François*, hadden twee ongelukkige Blanken en eenige Mulatten middel gevonden om aan boord van hetzelve te komen en zich in het hol van het schip te verbergen. CHRISTOPHE, van hunne vlugt berigt gekregen hebbende, deed terstond den Kapitein en super Carga van het schip, die zich juist aan de *Kaap* bevonden, bij zich ontbieden en ondervroeg hen over het gebeurde; doch zij verklaarden van niets te weten; dan in weerwil van die verklaring, zond CHRISTOPHE terstond een Detachement Soldaten naar het schip, die de planken van het Dek, waaronder zich de ongelukkigen verborgen hadden, openhakten en deze lieden vervolgens naar land bragten, alsmede den Stuurman Mr. TATE.

Naau-

Naauwelijks aan land gekomen zijnde, vernamen zij reeds het lot, dat hen te wachten ſtond. Mr. TATE eenige van zijne landslieden onder het volk ziende, ſprak hij hen met eene luide ſtem aldus aan: „ Amerikanen! zult gij dul„ den dat men mij naar de galg brengt, zon„ der iets te doen om mijne onſchuld te too„ nen." — „ Ja," zeide een van hun, (de ſuper Carga van een ſchip van *Baltimore*) „ ik biede u mijn getuigenis aan;" doch op het oogenblik kreeg een der Soldaten van CHRISTOPHE bevel om, met zijn bajonet, dezen braven Amerikaan te doorſteken.

De ongelukkigen, die aan land gebragt waren, werden, uitgezonderd Mr. TATE, terſtond geboeid en gezamenlijk met hem naar de geregtsplaats, of de galg, die daar altoos gereed ſtaat, gebragt. Men deed hen derwaards gaan met den ſtrop om den hals en men hing hen allen op. Mr. TATE, wiens handen niet gebonden waren, trachtte zich met geweld van den ſtrop te ontdoen; doch kon het niet verder brengen, dan dezelve onder zijn kin te ſchuiven, hetwelk ten gevolg had, dat zijne Beulen hem langer met den dood zagen worstelen. Op het ſchavot klimmende, had Mr. TATE de onvoorzigtigheid, om zijnen last, met betrekking tot de ongelukkige inwoners van

St.

St. Domingo, te openbaren: „ Amerikanen," zeide hij, „ Getuigen van mijnen dood! Gij weet dat ik ſterf, om dat ik mijn pligt gedaan heb, door de bevelen van mijne Opperhoofden getrouwelijk ter uitvoer te brengen."

En waarlijk over zoodanig eenen last behoefde hij zich niet te ſchamen. De toeſtand toch der ongelukkige inwoners van *St. Domingo* was ten alleruiterſte rampzalig De weinige Blanken, die in den eerſten moord nog geſpaard waren, werden ſedert, van tijd tot tijd, omgebragt, naar de grilligheid van hunmeesters, van welke zij nu ſlaven geworden waren. Ieder dus, die maar eenig gevoel van menſchenliefde in zijn hart omdroeg en zich in de gelegenheid bevond, moest natuurlijk trachten deze ongelukkigen te redden, al ware het dan ook, dat ſommigen derzelver zich te voren omtrent hunne ſlaven niet in alles zoo gedragen hadden, als zij behoorden te doen. Wie toch denkt om zoo iets, wanneer hij zijnen medemensch in zoo hoogen nood ziet? Het volgend geval is dus ook te treffend, dan dat wij hier niet gaarne aan hetzelve eene plaats zouden inruimen.

In de laatſte dagen van de maand November 1804 kwam het oorlogſchip de *Theſée*, hetwelk ten westen van *St. Domingo* kruistte,

op de Reede van *St. Nicolaas*, en een weinig daarna kwam er een Engelsch Fregat digt bij hetzelve ten anker. Dit ſchip eene ſloep naar land gezonden hebbende, was het volk van dezelve niet weinig verwonderd, ziende, toen zij digt aan wal gekomen waren, dat eene bejaarde Dame en eene jonge Juffer zich beiden van eene hoogte in zee wierpen, op hoop van hulp uit de Boot te zullen krijgen. Zij waren beiden Blanken. Dan op het oogenblik, toen die twee ongelukkigen deze wanhopige daad ter uitvoer bragten, in het aanzien van het woeste volk, dat zich in den omtrek bevond, zag men een ander jong meisjen loopen en zich ook gereed maken om in zee te ſpringen, waarin men haar echter wreedaardig verhinderde; zijnde dit de dochter en zuster van haar, die zich in zee geworpen hadden. Zoodra het volk van de ſloep de beide menſchen zag, haalde het hen op en bragt hen gelukkig aan boord van het Fregat, onderrigtende voorts den Kapitein MURRAY van het gebeurde, die, het bitter gejammer hoorende der Vrouwen, de eene om hare dochter, de andere om hare zuster, die zij voor zeker hielden dat hare vlugt met den dood zou moeten boeten, terſtond daarop de ſloep andermaal naar den wal zond, met last, om de zwarten

te

te bedreigen, dat, zoo zij niet terstond het jonge mensch aan den Officier van de sloep overgaven, hij het Fort zou beschieten, welke bedreiging die uitwerking had, dat de jonge Juffer overgegeven en bij hare moeder gebragt werd, en men kan zich niet verbeelden, welk een aandoenlijk tooneel het opleverde, toen zij zich weder bij elkanderen bevonden.

Dan, wie zou kunnen gelooven, dat de barbaarsche Negers nog de stoutheid zouden gehad hebben om hunne prooij te vervolgen? Een van hun, in de uniform van een Officier, kwam aan boord van het Fregat en eischtte, dat de moeder en hare dochters weder aan land zouden gezet worden, en toen hem zulks geweigerd werd, had hij de stoutheid om met geweld in des Kapiteins kamer te willen dringen; doch de Lieutenant gaf hem zulk eenen geweldigen vuistslag, dat hem het bloed uit neus en mond liep, het welk hem de partij deed nemen om zich in zijne kanoe te begeven en naar land terug te keeren.

De drie Dames, die door zulk een wanhopig besluit den dood ontsnapt waren, kwamen gelukkig te *Jamaika* aan en deden een treurig verhaal van den toestand op *St. Domingo.* Zij zelve hadden tot nog toe alleen haar leven behouden, door met groot geduld den allerlaagsten arbeid te verrigten.

Was dus de toestand der welnige Blanken, die als nog op *St. Domingo* waren overgebleven, allerbeklagelijkst, de Negers integendeel sloegen tot een ander uiterste over en baadden zich in weelde en overvloed. Het is reeds eene oude opmerking, dat hij, die uit een lagen staat spoedig tot eenen hoogen rang verheven wordt, gewoonlijk zijnen toestand misbruikt en geene gematigdheid in zijn gedrag in acht neemt, en hoeveel meer moest dit het geval zijn bij woeste Afrikanen, wien alle burgerlijke beschaving vreemd was en die op eenmaal van slaven meesters wierden? Bovendien verkregen zij behoeften, welke zij te voren niet kenden, en waardoor zij allerlei weelde en gerijfelijkheden des levens natuurlijk op hooger prijs moesten stellen. Even als de vermogende en trotsche Europeanen, werden zij begeerig naar kostbaar huissieraad, edele gesteenten en goede cier. Zij vonden het zeer aangenaam om de vruchten van hunnen roof rustig te genieten en de levenswijs, welke zij hebben aangenomen, zal hen ongetwijfeld niet ligt weder lust doen krijgen om in bosschen en holen hun verblijf te houden. De gegrondheid dezer aanmerkingen blijkt ten overvloede uit de pracht en weelde, welke bij hunne maaltijden en feesten plaats heeft. Vóór zelfs dat DESSALINES den hoog-

sten

ften rang verkregen had, waren dezelve reeds opmerkelijk door brasserijen en overdaad, en het festijn, hetwelk op den 12den Februarij 1804 door de Vrouw van DESSALINES gegeven werd, munt zoo zonderling hier in uit, dat wij de omstandigheden, welke hetzelve verzelden, niet nalaten kunnen te vermelden.

Den dag, vóór dit festijn, zond men Invitatie-Billietten rond; gedrukt op fijn papier, met vignetten in 't goud en van dezen inhoud:

Aan de Kaap, 11 Febr. 1804.

„ Mevrouw DESSALINES noodigt N. N. op
„ een Diné en Bal, 't welk zij voornemens is
„ morgen te geven, preçies ten zeven uren in
„ den avond. Zij hoopt dat . . . . . . haar
„ het vermaak en genoegen niet zal weigeren
„ om van de partij te zijn."

Terzelfder tijd werd aangezegd, dat, uit
hoofde van dit festijn, de S... urg (die
altoos des Zondags open is ... zou be-

bevonden zich de gasten voor de groote deur van het huis des Generaals.

Dit huis is een groot en ruim gebouw, op een kleinen afstand van de straat gelegen, en voor hetwelk eene gezande laan en een groen perk gevonden wordt. De toegang tot het hekkenwerk van de huisdeur was verlicht met omtrent duizend Lampions. Men ging door het Voorportaal en trad in eene groote Zaal, welke voor het feest gebouwd was, hebbende omtrent dertig voeten in de breedte en driehonderd voeten in de lengte, en versierd met tapijten, gebloemte en boomtakken, drie honderd Lampions in kleuren, welke rondom aan de wanden hingen, vier groote *Girandoles* op de tafel, twaalf groote spiegels, en een marmeren beeld in ieder der vier hoeken van de Zaal, in eene Nis geplaatst. De tafel was voorzien van allerlei spijzen; allerlei vleesch, groenten, gevogelte, gebakken, pasteijen, confituren, zuikers en alle Liqueuren, welke mogelijk waren te bekomen, Bourdeausche-, Madera- en Champagne- Wijnen, enz.

Aan tafel waren 250 personen, die aanzaten, behalve eene menigte anderen, welke staande moesten blijven. Zie hier de orde waarin de genoodigden geplaatst waren: De Generaal CHRISTOPHE zat in het midden van den disch; Madame

me DESSALINES aan deszelfs regter en zijne vrouw aan de linkerhand; voorts 6 a 8 zwarte Generaals en zoo veel Kolonellen en andere perſonen van hoogen rang; wijders de voornaamſte Officieren van 't Gouvernement en het Leger, die zich toen aan de *Kaap* bevonden. Men zag er ook den Kapitein en alle de Officieren van een Engelsch Oorlogſchip, omtrent dertig Amerikanen, een groot getal Franſche inwoners van de aanzienlijkſte klasſe en eene overvloedige menigte van Mulattinnen en Negerinnen.

De tafel was omgeven van ſoldaten, gelast om het gepeupel te verwijderen, 't welk in menigte was ingedrongen, om deze keurige vertooning te aanſchouwen. Een groot aantal Muzijkanten ſpeelde gedurende den tijd van dit festin.

Deze maaltijd naderde, meer dan iets, wat men zien kan, aan het denkbeeld, 't welk men zich gewoonlijk maakt van een Banket der oude Fabel-Goden, ten minste het is zeker dat nimmer in *Amerika* eenig festijn in praal en kostbaarheid aan denzelven evenaarde.

De Generaal CHRISTOPHE had een kleed aan van geborduurd ſcharlaken met goud gegaloneerd; zijn groote hoed was opgetoomd en omboord met een point d'Eſpagne; voorts beſtond zijne overige kleeding in een geborduurd vest en pantalon van Nankin, kostbaar op de naden be-

lucht was in deze danszaal op *St. Domingo* zoo zacht en zuiver als zij ergens elders wezen kon, waar allerlei ſoort van parfumen niet zo ſterk gebezigd worden.

Men danstte tot den dag aankwam, terwijl velen van 't vermoeide gezelſchap zeer gemeenzaam op de ſtoelen waren ingeſlapen. De zon opgekomen zijnde, begaf men zich aan een Collation, waarop ook Ajuin-Soepen werden toegediend, waarna men van de Gastvrouw afſcheid nam en ieder naar zijn verblijf terug keerde.

Met ziet dus hieruit welk eene levenswijze de Negers, ten minſte de voornaamſte onder hun, hebben aangenomen en hoe grootelijks dus ook hunne behoeften moeten vermenigvuldigd zijn. De toekomst zal moeten leeren of zulks niet eindelijk tot hun verderf zal ſtrekken.

+ +-4-

